

De vereniging Nederland-Finland werd opgericht in het jaar 1923.
Aviisi is het officiële contactorgaan van de vereniging. Jaargang 21, nummer 1, februari 2012

Aviisi

ARTIKELLEN

Finse Volkskunst in Rotterdam....	14
Finse Jazz Gourmet	20
Column: In de bus	24
Eer betonen aan orale tradities	28
Felix Kersten.....	43

VERENIGING

Algemene Ledenvergadering 11 Maart 2012.....	6
Authentieke Scandinavië- markt in Schokland	10
En we hadden het allemaal zo gezellig	52

VERDER

Agenda	2
Van het bestuur	4
Kleintjes	27
Belangrijke adressen ..	60
Colofon.....	60
Inschrijfformulier	61

DATUM	ACTIVITEIT	TAPAHTUMA	LOCATIE/OSOITE
4-2-2012	Royal Stockholm Philharmonic Orchestra, Sakari Oramo	Royal Stockholm Philharmonic Orchestra, Sakari Oramo	Vredenburg, Utrecht
19-2-2012	Rotterdams Philharmonisch Orkest, Jussi Jaatinen	Rotterdams Philharmonisch Orkest, Jussi Jaatinen	De Doelen, Rotterdam
27-2-2012 20.00-22.00 uur	Cursus deel 1, het Finse epos Kalevala, Alexander van Hoboken	Kurssi 1, Suomen kansalliseepos Kalevala, Alexander van Hoboken	Zalencentrum de Coehoorn, Coehoornstraat 17, Arnhem
5-3-2012 20.00-22.00 uur	Cursus deel 2, het Finse epos Kalevala, Alexander van Hoboken	Kurssi 2, Suomen kansalliseepos Kalevala, Alexander van Hoboken	Zalencentrum de Coehoorn, Coehoornstraat 17, Arnhem
23-2-2012 19.30 uur	The Finland phenomenon, documentaire over onderwijs in Finland, www.nutshuis.nl/index.php?page=3&agenda_id=522	The Finland phenomenon, dokumentti: Koulutus Suomessa, www.nutshuis.nl/index.php?page=3&agenda_id=522	Het Nutshuis, Den Haag
28-2-2012 20.00-22.00 uur	Lezing, het Finse epos Kalevala, Alexander van Hoboken	Luento, Suomen kansalliseepos Kalevala, Alexander van Hoboken	Volksuniversiteit Zevenaar, Vincent van Goghstraat 4, Zevenaar
2-3-2012 20.15 uur	Residentie Orkest, Santtu-Matias Rouval	Residentie Orkest, Santtu-Matias Rouvali	Den Haag, Biddinghuizen
11-3-2012	Algemene Leden Vergadering Vereniging Nederland-Finland	Alankomaat-Suomi Yhdistyksen Yleinen Jäsenkokous	Residentie Finse Ambassadeur, Den Haag (zie nadere informatie)
24-3 en 25-3	Finse Vrouwen Dagen	Suomalaisen Naisen Päivät	Bilderberg Hotel Wolfheeze
30-3-2012	Tempera Quartet	Tempera Quartet	Concertgebouw, Amsterdam
12-4 20.15 uur	Rotterdams Philharmonisch Orkest, Jukka-Pekka Saraste	Rotterdams Philharmonisch Orkest, Jukka-Pekka Saraste	De Doelen, Rotterdam
15-4 20.15 uur	Rotterdams Philharmonisch Orkest, Jukka-Pekka Saraste	Rotterdams Philharmonisch Orkest, Jukka-Pekka Sarast	De Doelen, Rotterdam
20-4 t/m 22-4	Kunstexposities en wandeling i.v.m. 10-jarig bestaan Pesä Groep	Taitelijaryhmä Pesän 10-vuotisjuhla-vuoden taidenäyttelyitä ja opastettu kävelykierros	Amsterdam Centrum
21-4 t/m 22-4	Scandinavië Dagen, braderie, markt, culturele optredens	Skandinavia-päivät; tori, kulttuuritapahtumia	Schokland, Noordoost Polder
21-4 20.15	De Philharmonie, o.a. Rautavaara, www.dephilharmonie.nl	De Philharmonie, mm. Rautavaara, www.dephilharmonie.nl	Oude Jeroenskerk, Noordwijk
22-4 20.15	De Philharmonie, o.a. Rautavaara, www.dephilharmonie.nl	De Philharmonie, mm. Rautavaara, www.dephilharmonie.nl	Beurs van Berlage, Amsterdam
28-4-2012	Vappu rondvaart en picknick	Vappu; kiertoajelu ja piknikki	Amsterdamse grachten en Vondelpark
23-6-2012	Juhannus, Midzomernachtfeest	Juhannus	Nadere informatie volgt
27-3 t/m 24-4	Race Horse Company: Petit mal, Fins circus op tournee in Nederland	Race Horse Company: Petit mal	In heel Nederland, zie: www.racehorsecompany.fi
Voor meer gedetailleerde informatie kunt u de websites bezoeken van de desbetreffende locaties of via een mail naar: PR-Aviisi@vnf.nu			
Opgeven voor deelname aan de activiteiten van de VNF via info@vnf.nu of tel. nr. 06-55802120 (dinsdags 17.00 - 21.00 uur).			

Elias Lönnrot (foto Alexander van Hoboken) (zie artikel p. 28 e.v.)

Van het bestuur *Beste Aviisi lezers,*

Allereerst wil ik iedereen, lezers van Aviisi en alle leden van de vereniging Nederland-Finland de beste wensen overbrengen voor 2012 namens het bestuur.

Na twee winterse winters is het erg vreemd dat dit jaar de 'echte' winter met sneeuw en ijs op zich laat wachten. Niet dat ik het heel vervelend vind, integendeel! Ik ben blij dat ik niet met de auto, waaronder nog zomerbanden zitten, op de ijzige wegen hoeft te rijden in Nederland. Ik ben

blij dat ik nog steeds met de fiets naar mijn werk kan, met de wind tegen en regenpak aan. Deze winter voelt als een lange herfst en we kijken verwachtingsvol uit naar wat de lente en zomer met zich meebrengen.

Vorig jaar was erg druk en uitdagend. Als nieuw bestuurslid heb ik veel geleerd over de vereniging en het organiseren van activiteiten. Tegelijkertijd heb ik met veel nieuwe mensen

mogen kennismaken en zo mijn kennissenkring kunnen vergroten. De ontwikkelingen binnen de Vereniging Nederland – Finland hebben ook niet stil gestaan.

Zo hebben er veranderingen plaatsgevonden binnen het activiteitenprogramma. Zoals de

Johtokunnalta *Hyvät Aviisin lukijat,*

Näin heti alkuun haluaisin toivottaa kaikille Aviisin lukijoille ja Alankomaat-Suomi yhdistyksen jäsenille johtokuntamme nimissä menestysksekästä ja onnellista uutta vuotta 2012. Kahden todella lumisen ja kauniin talven jälkeen on erittäin kummallista ettei talvi tänä vuonna tahdo tehdä tuloaan. Ei niinkään että se minua haittaa, päinvastoin olen vain iloinen ettei tarvitse ajaa autolla kesärenkailla kieli keskellä suuta Alankomaan jäisiä teitä. Iloisesti olen tähän asti tänä talvena voinut pyöräillä töihin myötätuuli selässäni

ja sadevaatteet päällä. Tämä talvi tuntuu aivan pitkältä syksyltä ja jännityksellä jäämme odottamaan mitä kevät ja kesä tuovat tullessaan niin yhdistykselle kuin kaikille henkilökohtaisesti.

Viime vuosi on ollut kiireinen. Uutena johtokunnan jäsenenä olen oppinut todella paljon yhdistyksen toiminnasta ja aktiviteettien järjestämisestä. Samalla olen myös tutustunut uusiin ihmisiin ja ottanut uusia haasteita vastaan. Alankomaat – Suomi yhdistyksen kehitys ei

myöskään ole jäänyt paikalleen. Uusien johtokunnan jäsenten mukana on myös vuosiaktiviteeteissä tapahtunut muutoksia. Muun muassa Vappua vietimme erittäin perinteisesti ja suomalaisen tapaan piknikillä Vondelparkissa Amsterdamissa. Itsenäisyyspäivä illallisen sijaan vietimme Pikkujoulua. Näiden tapahtumien lisäksi aloitimme vuoden uudenvuoden vastaanotolla Rotterdamissa, juhannusta vietimme edelleen Harkstedissa ja

traditionele Vappu-picknick in het Vondelpark in Amsterdam en in plaats van het Onafhankelijkheidsfeest hebben we pikkujoulu gevierd. Naast deze activiteiten zijn we het jaar begonnen met de nieuwjaarsreceptie. We hebben Juhannus georganiseerd in Harkstede en Rotterdam en we hebben een herfstactiviteit georganiseerd in de Hofjes in Den Haag. Ook hebben we een eigen Facebook-site ontwikkeld die we het komende jaar verder gaan uitbreiden en verbeteren.

Binnen het bestuur krijgen we dit jaar nog meer uitbreiding en wisselingen, en

daarover krijgt u tijdens de ALV in maart meer informatie. De ALV wordt dit jaar in de residentie van de Finse Ambassadeur gehouden. Zie meer informatie hierover in deze Aviisi.

Dit jaar viert Finland haar 95-jarig bestaan wat we namens de vereniging natuurlijk feestelijk willen vieren. Daarnaast willen we graag uw wensen en behoeftes horen zodat we het activiteitenprogramma zo kunnen plannen dat er voor iedereen wat interessants tussen zit. Dit kunnen we niet zonder u. In Aviisi vindt u de agenda van de komende evenementen en kunt u lezen hoe

de evenementen zijn geweest. Daarnaast zijn er regelmatig interessante artikelen voor jong en oud. Bijvoorbeeld over cultuur, gewoontes of geschiedenis.

Voor het jaar 2012 wensen we voor iedereen een vernieuwend jaar. Ik wil u namens het bestuur graag bedanken voor het afgelopen jaar en we hopen u te ontmoeten bij de evenementen in 2012.

Elina Peltola

Rotterdamissa perinteiseen tapan ja syysaktiviteetin järjestimme Den Haagissa. Viime vuonna avasimme sivut facebookissa joiden kehitystä jatkamme myös tänä vuonna. Johtokunnan sisällä tapahtuu myös muutoksia joista jäsenemme kuulevat enemmän vuosikokouksen aikana maaliskuussa. Yleinen vuosikokous järjestetään tänä vuonna suurlähettilään virka-asunnossa. Enemmän tietoa yleisestä vuosikokouksesta voit lukea tästä Aviisin numerosta.

Vuonna 2012 täyttää itsenäisen Suomen maa 95 vuotta. Itsenäisyyspäivää vietämme perinteisesti juhllallisella illallisella. Tapahtumakalenteri täyttyy tänä vuonna

myös muilla kivoilla, tutuilla tapahtumilla joita voit seurata Aviisissa, [www.sivullamme\(www.vnf.nu\)](http://www.sivullamme(www.vnf.nu)) ja facebookissa.

Mielellämme haluaisimme kuulla enemmän jäsentemme toiveita ja ideoita järjestääksemme yhdessä niin että jokaiselle löytyisi mieleinen tapahtuma. Johtokunnan nimissä pyydän jäseniä kertomaan omat toiveensa ja ideansa, näin pysymme aktiivisina ja voimme kehittää ja parantaa tapahtumia. Jäsenemme voivat seurata Aviisissa olevaa tapahtumakalenteria ja lukea tapahtumista. Tämän lisäksi tarjoaa Aviisi jokaiselle jotakin, voit lukea artikkeleja esimerkiksi kulttuurista, tavoista ja historiasta.

Vuodesta 2012 toivomme uudistavaa vuotta niin teille lukijoille kuin myös Alankomaat - Suomi yhdistykselle. Haluaisimme pyytää teitä jatkossakin osallistumaan aktiivisesti toimintaamme ja innostamaan myös muita suomalaisia ja Suomesta pitäviä henkilöitä osallistumaan toimintaamme. Myös mielipiteenne on tärkeä, siksi pyydämme teitä aktiivisesti kertomaan toiveistanne ja ideoistanne. Yhdessä olemme voimakkaita. Sydämellisin terveisin johtokunnan puolesta.

Elina Peltola

11 Maart 2012

ALGEMENE LEDEN- VERGADERING

Het bestuur van de Vereniging Nederland-Finland nodigt alle leden van harte uit voor de jaarlijkse Algemene Leden Vergadering (ALV) op zondag 11 maart a.s. De ALV wordt gehouden in de residentie van de Finse ambassadeur, Klaus Korhonen. De ALV begint om 13.00 uur.

De agenda van de ALV is als volgt:

1. Opening
2. Mededelingen en ingekomen stukken
3. Goedkeuring van de notulen van de ALV d.d. 3-4-2011
De notulen zullen uiterlijk op 12 februari 2012 op onze website
4. Jaarverslag secretaris
Het jaarverslag van de secretaris zal uiterlijk op 12 februari 2012 op onze website www.vnf.nl worden geplaatst.
5. Jaarverslag van de penningmeester

6. Verslag van de kascommissie
7. Benoeming van de kascommissie voor het jaar 2012
8. Bestuursverkiezing
Aftredend zijn:
 - Nina Knoops, voorzitter (niet herkiesbaar)
 - Jacques Groenendijk (herkiesbaar als vice-voorzitter)Kandidaten voor het bestuur:
 - Eduard van Vugt
 - Bert SpieringsOvereenkomstig art. 9 lid 1c van de Statuten kunnen door tenminste zes gewone leden

11. maaliskuuta 2012

YLEINEN JÄSENKOKOUS

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen johtokunta haluaa toivottaa kaikki jäsenensä tervetulleeksi yleiseen jäsenkokoukseen sunnuntaina 11. maaliskuuta 2012. Kokous pidetään Suomen suurlähettiläs Klaus Korhosen virka-asunnolla Haagissa. Kokous alkaa kello 13.00.

Kokous:

1. Aloituis
2. Ilmoitusasiat
3. Huhtikuun 3. päivän 2011 yleisen jäsenkokouksen pöytäkirjan hyväksyminen
Muistiinpanot ovat luettavissa kotisivuillamme
4. Sihteerin vuosikertomus
Sihteerin vuosikertomus on luettavissa kotisivuillamme viimeistään 12. helmikuuta 2012.
5. Rahastonhoitajan tilikertomus

www.vnf.nl viimeistään
12. helmikuuta 2012.

6. Tilintarkastajien lausunto
7. Tilintarkastajien nimeäminen vuodelle 2012
8. Johtokunnan nimeäminen
Johtokunnasta eronneet: puheenjohtaja Nina Knoops ja Jacques Groenendijk (ehdolla varapuheenjohtajaksi). Johtokunnan uudet jäsenhedokkaat: Eduard van Vugt, Bert Spierings. Artikla 9 kohdan 1c mukaan on kuudella johtokunnan jäsenellä mahdollisuus ilmoittaa kirjallisesti viimeistään 6 päivää ennen kokousta korkeintaan 6 vastaehdokasta.

tegenkandidaten schriftelijk bij het secretariaat worden aangemeld, tenminste zes dagen voor de dag van de vergadering.

9. Begroting 2012
10. Activiteitenplan 2012
11. Wijziging onderdelen statuten waarvoor stemming is vereist
 - Verwijdering artikel 4, lid C: jeugdleden van de VNF
 - Aanpassing artikel 8, lid A: verwijdering van woord 'jeugdleden'
12. Wijziging van het huishoudelijk reglement waarvoor stemming is vereist
Verwijdering artikel 6: jongerenafdeling Kieppis
13. Voorstel ter stemming ingebracht door bestuur
Individuele leden mogen één

(1) introducee meenemen naar ledenactiviteiten tegen het gereduceerde tarief voor leden en hun partners.

14. Informatie voor de leden en algemene informatie
15. Rondvraag
16. Sluiting

Na de ALV en een korte pauze zal er een interessante en pakkende lezing gegeven worden over Spitsbergen door Michelle van Dijk.

Graag ontvangen wij uw aanmelding voor de ALV en lezing vóór 24 Februari bij het secretariaat info@vnf.nu of per telefoon 06-55802120, (op dinsdags tussen 17-21 uur).

WIJ REKENEN GRAAG OP UW KOMST!!

Het VNF bestuur

Adres en route:
Van Hogenhoucklaan 52,
2596 Den Haag

Met de auto zie routebeschrijving op www.googlemaps.com of www.anwb.nl

Openbare vervoer: buslijn 28 richting Clingendael vanuit het Centraal Station Den Haag, uitstappen op halte van Hoytemastraat. De halte ligt op 5 minuten loopafstand van van Hogenhoucklaan 52. Zie meer informatie www.ov9292.nl

Parkeren: Voor de residentie is parkeren gratis op zondag

9. Vuoden 2012 kustannusarvio
10. Vuoden 2012 toimintasuunnitelma
11. Äänestystä vaativat sääntöjen muutokset
 - Artikla 4 kohdan C poisto: yhdistyksen nuorisojäsenet.
 - Artikla 8 kohdan A muutos: sanan 'nuorisojäsenet' poisto.
12. Äänestystä vaativa Yhdistyksen sääntöjen muutos
Artikla 6 :n poisto: nuorisosasto Kieppis.
13. Johtokunnan ehdotus äänestystä varten:
Yksittäisillä jäsenillä tulee olla mahdollisuus ottaa yhden jäsenenä kuulumattoman henkilön mukaan tapahtumiimme samaan alennettuun hintaan minkä jäsenet partnereineen maksavat.

14. Muut esille tulevat asiat
15. Kyselykierros
16. Kokouksen päättäminen

Yleisen jäsenkokouksen päätyttyä pidetään lyhyt tauko, jonka jälkeen Michelle van Dijk pitää mielenkiintoisen luennon Huippuvuorista.

Ilmoittautumiset ennen 24. Helmikuuta sihteerille sähköpostitse info@vnf.nu tai puhelimitse 06-55802120 tiistaisin kello 17-21 välillä.

TERVETULOA!

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen johtokunta

Osoite ja reitti:
Van Hogenhoucklaan 52,
2596 Den Haag

Autolla katso tarkka reittiselostus: www.googlemaps.nl tai www.anwb.nl sivuilta.

Julkinen liikenne: linja-auto nr. 28 Den Haag Centraal rautatieasemalta Clingendael suuntaan, jää pois pysäkillä van Hoytemastraat. Pysäkillä n 5:n minuutin kävelymatka Van Hogenhoucklaanille. Katso enemmän tietoa www.ov9292.nl

Pysäköinti: Suurlähettilään virka-asunnon edessä pysäköinti on maksutonta sunnuntaisin.

Het geboortehuis van Elias Lönnrot 'Paikkari Torppa' (foto Alexander van Hoboken) (zie artikel p. 28 e.v.)

Zaterdag 21 en zondag 22 april

AUTHENTIEKE SCANDINAVIË MARKT IN SCHOKLAND

in teken van literatuur

Het plaatsje Schokland in de Noordoostpolder is zaterdag 21 en zondag 22 april voor de tweede keer het decor voor de Scandinavië Markt. De markt wordt georganiseerd door Museum Schokland en vindt plaats in en rondom de kerk uit 1834 en tussen de houten huizen, wat meteen al bijdraagt aan een Scandinavische uitstraling.

De historische entourage van het voormalig eiland in de Zuiderzee past naadloos bij

het thema. De ijstijd heeft hier grote zwerfstenen uit het hoge noorden achtergelaten

en de houten huizen hebben een Scandinavisch uiterlijk. Scandinavië liefhebbers vinden hier alles van hun gading.

Historie

Schokland, eiland op het droge, is een unieke combinatie van cultuurhistorie en natuur. Een stoere terp die als een platte zwerfkei boven de Noordoostpolder uitsteekt

Lauantaina 21. ja sunnuntaina 22. huhtikuuta

AIDOT SKANDINAAVISET MARKKINAT

kirjallisuuden merkeissä Schoklandissa

Noordoostpolderilla sijaitseva Schokland toimii 21. ja 22. huhtikuuta toista kertaa lavasteena Skandinaavisille Markkinoille. Schokland-museo järjestämien markkinoiden tapahtumapaikka sijaitsee v.1834 rakennetun kirkon sisällä ja ympäristössä puutalojen keskellä, mikä lisää skandinaavista tunnelmaa.

Zuiderzeen entisen saaren historiallinen ympäristö sopii saumattomasti teemaan. Jääkausi jätti jälkeensä suuria ir-

tokiviä kaukaisesta pohjolasta ja puutalot ovat pohjoismaisen näköisiä. Skandinavien ihailijoille löytyy täältä kaikkea.

Historia

Schokland, saari kuivalla maalla, on ainutlaatuinen kulttuurihistorian ja luonnon yhdistelmä. Vahvarakenteinen kohouma, joka on kuin laakea irtokivi Noordoostpolderin yläpuolella historiallisine rakennuksineen, kuten kirkko vuodelta 1834.

Nykyään Schokland'ia arvostetaan niin kotimaassa kuin ulkomailla. Entinen

saari kuuluu ensimmäisenä alankomaalaisena monumentina UNESCO'n maailmanperintölistalle. Kiinnostus kasvaa tätä ainutlaatuista Alankomaiden veden kanssa taistelun symbolia kohtaan. Se on erikoislaatuinen lavaste Skandinaavisten Markkinoiden toiselle vuosikerralle. Markkinoille tullaan pystyttämään noin 40 kotia, joten valinnan varaa on. Skandinaaviset maat sekä Suomi ovat kuuluisia aidoista ja alkuperäisistä tuotteistaan. Monet alankomaalaiset eivät suotta ole ihastuneet niihin ja matkustavat vuosittain kaukaiseen Pohjolaan. Schokland'in Pohjoismaiset Markkinat tuovat palasen Skandinaavia Schokland'iin

ruotsalaisen antiikin, pohjoismaisen muotoilun, norjalaisten villapaitojen, saamelaiskorujen ja porontalojen, tanskalaisten kankaiden, ruotsalaisen luonnonmaalin, lakkojen, astioiden Skandinaavisten herkkujen maistelun, puutalojen, puulämmitteisten paljujen, suomalaisten saamelaiskotiin, suomalaisen muotoilun, suomalaisten elintarvikkeiden, (valokuvaus)matkojen, emigraatio-informoinnin sekä hauskojen pohjois-eurooppalaisten sisustustavaroiden muodossa.

Kirjallisuus

Tänä vuonna Pohjoismaiset markkinat järjestetään kirjallisuuden merkeissä. Pohjoiseu-

rooppalaisilla mailla on rikas kirjallisuustraditio ja ne ovat "eldoradoja" menestyneitten jännitysromaanikirjailijoiden kuten Henning Mankellin, Anne Holtin ja Stieg Larssonin ystäville. Entisessä pappilassa on ylenmäärin skandinaavista kirjallisuutta tarjolla. Lauantaina pidetään suomalaisleepos Kalevalasta luentoja. Sunnuntaina pitää Stieg Larsson-kirjojen kääntäjä luentoja aiheesta: "Ruotsi: luonto, kulttuuri sekä rikoskirjallisuus." Lisäksi kultturiohjelmaan kuuluvat skandinaavinen ja suomalainen musiikki sekä tanssi.

Nähtävänä on myös "Träslöjd". Tämä on pohjoisen maaseudun asukkaiden vanha perinne veistää puusta ➤

met historische gebouwen zoals de kerk uit 1834. Tegenwoordig wordt Schokland in binnen- en buitenland op waarde geschat. Het voormalig eiland is als eerste Nederlandse monument door de UNESCO op de Werelderfgoedlijst geplaatst. De belangstelling neemt toe voor dit unieke symbool van Nederlands strijd tegen het water. Een bijzonder decor voor de tweede editie van de Scandinavië Markt Schokland met ruim 40 stands en volop variatie.

De Scandinavische landen en Finland staan bekend om hun pure en authentieke producten. Niet voor niets zijn zoveel Nederlanders hier idolaat

van en reizen ze jaarlijks af naar het 'hoge noorden'. De Scandinavië Markt Schokland haalt een stukje Scandinavië naar Schokland met Zweeds antiek, Scandinavisch design, Noorse truien, Saami sieraden en rendiervachten, Deense stoffen, Zweedse natuurverf, poolbessen, serviesgoed, Scandinavische proeverijen, houten huizen, hout gestookte hot tubs, Finse tipi-kota's, Fins design, Finse levensmiddelen, (foto)reizen, voorlichting over emigratie en leuke Noord Europese woonspullen.

Literatuur

Dit jaar staat de Scandinavië Markt in het teken van literatuur. De Noord Euro-

pese landen hebben een rijke literatuurtraditie en zijn een eldorado voor liefhebbers van het thrillergenre met succesvolle schrijvers als Henning Mankell, Anne Holt en Stieg Larsson. In de oude pastorie is een overvloed aan Scandinavische boeken te vinden. Op zaterdag zijn er lezingen over het Finse literaire epos Kalevala en op zondag geeft de vertaalster van de boeken van Stieg Larsson lezingen met als onderwerp 'Zweden: Natuur, Cultuur en Misdaadliteratuur'.

Verder is er een boeiend cultureel programma met Scandinavische en Finse muziek en dans. Ook is het 'Träslöjd' vakmanschap te zien. Dat is de

traditie van de Noordse platelanders om gebruiksvoorwerpen zoals schalen, bussen en lepels uit hout te snijden. Natuurliefhebbers komen ook aan hun trekken. Beide dagen zijn er lezingen over de Scandinavische natuur.

Food en fun

De markt biedt ook een gevarieerd kinderprogramma. Kinderen die verkleed komen als Scandinavisch sprookjesfiguur gaan op de foto en kunnen een prijs winnen met hun uitdossing. In de Ijsloper worden sprookjes van Hans Christian Andersen voorgelezen. Op zondag staat een heel roedel husky's klaar om kinderen voort te trekken

in een bolderkar. Ook zijn er IJslandse paarden, rendieren en demonstraties door een Vikinggroep. Smulpapen kunnen genieten van gravad lax en tal van andere Scandinavische lekkernijen zoals Noorse rømmegrøt of Zweedse pannkakor.

Ook de Vereniging Nederland-Finland is deze dagen aanwezig met promotiemateriaal om nieuwe leden te werven en bestaande leden te adviseren met voorkomende vragen. Wij zijn gesitueerd in de "Finse hoek" waar wij samen met een aantal andere Finse standhouders / verenigingen dit jaar de Finse aanwezigheid zullen onderstrepen.

De Scandinavië Markt Schokland is op zaterdag 21 en zondag 22 april geopend van 11-17 uur. De entreprijs bedraagt € 5,00, kinderen tussen 6-12 € 3,50.

Het adres is:
Middelbuurt 3, Schokland
Noordoostpolder (tussen Ens en Nagele).
www.schokland.nl.

Van harte welkom!

käyttöesineitä kuten vateja, lippaita sekä kauhoja. Luonnonystävälle on myös tarjottavaa. Kumpanakin päivänä on luentoja pohjoismaisesta luonnosta.

Food ja fun

Markkinoilla on myös monipuolista lastenohjelmaa. Ne lapset, jotka ovat pukeutuneet kuin pohjoismaiset satuhahmot pääsevät valokuvaan ja voivat päästä palkinnoille parhaasta asusta. Ijsloperissa luetaan Hans Christian Andersenin satuja ääneen.

Sunnuntaina on husky-lauma valmiina vetämään lapsia rantavaunuissa. On myös Islannin hevosia, poroja sekä viikinkiryhmän esiintymisiä. Herkkusuut voivat nauttia

"graavilohta" sekä lukuisia muita pohjoismaisia herkkuja, kuten norjalaista "Römmegrötiä" tai ruotsalaisia pannukakkuja.

Alankomaat-Suomi Yhdistysten on näinä päivinä läsnä mukanaan esitteitä uusille jäsenille sekä vastauksia nykyisille jäsenille liittyen usein esitettyihin kysymyksiin. Olemme "Suomen nurkassa", jossa me muiden suomalaiskojujen / yhdistysten kanssa tänä vuonna painotamme Suomen läsnäoloa.

Skandinaaviset Markkinat Schoklandissa ovat lauantaina 21. ja sunnuntaina 22. huhtikuuta avoinna klo 11-17. Sisäänpääsymaksu on 5 euroa, lapset 3.50.

Osoite:
Middelbuurt 3, Schokland
Noordoostpolder
(Ens'in ja Nagele'n välissä)
www.schokland.nl

Tervetuloa!

Käännös: Eeva Kriek-Tuovinen

FINSE VOLKSKUNST IN ROTTERDAM

In Aviisi 2011-4 werd de tentoonstelling van Finse volkskunst aangekondigd in het artikel 'The Wooden Bride and the Forest Wedding'. Het thema stond mij aan, en de bijbehorende foto's maakten, dat ik de tentoonstelling graag wilde zien. Toen ik in oktober in Rotterdam was, heb ik dan ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om de tentoonstelling te bekijken.

Galerie Herenplaats is gevestigd in het centrum van Rotterdam, dichtbij het Scheepvaartmuseum en de Kunsthal. Herenplaats biedt een scala van activiteiten.

Ateliers (o.a. voor kunstenaars met een verstandelijke beperking of een psychiatrische achtergrond), tentoonstellingen, kunstuitleen.

De kunst, die in de galerie te zien is, is zeker niet alledaags, en evenmin pretentiek, maar wel verrassend en origineel. Zie bv. de aankondiging van de tentoonstelling "WHO AM I # 5" op de website www.herenplaats.nl/galerie/. Ook de kunst van bovengenoemde tentoonstelling past uitstekend in de sfeer van Herenplaats.

Toen ik aan kwam lopen, werd ik meteen verrast door een

Tapani Kokko

Tapani Kokko

AJANKOHTAISTA SUOMALAISTA KANSANTAIDETTA

Aviisin numerossa 2011-4 oli artikkeli Suomalaisen kansantaiteen näyttelystä 'The Wooden Bride and the Forest Wedding'. Tämä aihe ja artikkelissa olevat kuvat miellyttivät minua ja halusin nähdä tuon näyttelyn. Ollessani lokakuussa Rotterdamissa otin tilaisuudesta vaarin ja kävin katsomassa näyttelyn.

Galleria Herenplaats on Rotterdamin keskustassa, lähellä Merenkulkumuseota ja Taidehallia.

Tässä galleriassa on paljon kaikenlaisia tapahtumia. Ateljeita taitelijoille (mm. aivovamurioisille taiteilijoille

tai niille joilla on psykiatrinen tausta), näyttelyjä ja taidelainausta.

Taide jota on galleriassa nähtävänä, ei todellakaan ole jokapäiväistä eikä myöskään teennäistä tai mahtailavaa

mutta kylläkin yllättävää ja omaperäistä. Katsokaa esimerkiksi ilmoitusta näyttelystä "WHO AM I #5" nettisivulla www.herenplaats.nl/galerie/. Myös tämän yllämainitun näyttelyn taide sopii erinomaisesti Herenplaatsin tunnelmaan.

Tullessani näyttelyyn yllätyin heti nähdessäni keskellä tietä suuren puupölkyn, jonka toisella puolella oli erikoinen uloke (katso kuvat):

groot blok hout, midden op straat, met aan de andere kant een bijzondere uitstulping (zie foto's): een visitekaartje van Tapani Kokko, dat representatief bleek voor wat ook binnen te zien was. De foto op pagina 17 foto laat de kunstenaar zien, terwijl hij met dit werk aan de slag is.

Het was een plezier rond te lopen en de kunst van niet alleen Tapani Kokko, maar ook van Tuija Teiska, Väinö Oja, Jorma Pihl en Viljo Luokkanen te zien. Mijn vraag of ik foto's mocht maken werd met een volmondig "ja" beantwoord.

Een aantal foto's is hierbij geplaatst. Helaas is de tentoonstelling inmiddels beëindigd, maar op internet kunt u nog heel wat informatie en beelden vinden:

<http://festivalwww.nl/project/galerie-atelier-herenplaats/>
<http://festivalwww.nl/artist/tapani-kokko-finland/>
<http://festivalwww.nl/artist/vainoe-oja-finland/>

En natuurlijk kunt u de kunstenaars ook "googelen".

Hans Adamse

Tapani Kokon "nimikortti". Se osoittautui edustavaksi siihen mitä sisäläkin oli nähtävissä. Kuva sivulla 17 näyttää taiteilijan tekemässä tätä työtä.

Oli oikein miellyttää kävellä ympäriinsä ja nähdä ei vain Tapani Kokon, vaan myös Tuija Teiskan, Väinö Ojan, Jorma Pihlin ja Viljo Luokkasen taidetta. Kun kysyin saisinko ottaa valokuvia ja siihen vastattiin heti reippaasti että "kyllä". Osa kuvista on liitetty tähän. Valitettavasti näyttely on nyt ohi, mutta internetin kautta voitte vielä löytää paljon tietoa ja kuvia.

<http://festivalwww.nl/project/galerie-atelier-herenplaats/>
<http://festivalwww.nl/artist/tapani-kokko-finland/>
<http://festivalwww.nl/artist/vainoe-oja-finland/>

Tapani Kokko: Miehet kuolee ensin
 (Men die first), 2010

Viljo Luukkanen

Tapani Kokko

Ja tottakai voitte myös “goog-
lata” ja etsiä taitelijat.

*Hans Adamse
Käännös: Marjut Suvisaari*

Vaino Oja

Pallastunturi (foto Daniël Loos)

FINSE JAZZ GOURMET

Op 22 December 2011 ben ik met een muziekmaatje van vroeger naar het Bimhuis gegaan om een jazz concert bij te wonen van Kalle Kalima's K18 en de groep "Gourmet". Het Bimhuis is de aan het IJ gelegen Amsterdamse Jazztempel. Een fraaie locatie met een geweldige programmering.

Ter voorbereiding van het concert hadden we bij mijn vriend thuis ons tegoed gedaan aan de boerenkool met worst en een mooi glas bier (helaas geen Grolsch).

Als eerste trad Kalle Kalima's K18 op. "Voor K18 schreef Kalle Kalima muziek geïnspireerd door

scènes uit de films van Stanley Kubrick. Het concert had de titel "David, lynch them all". De kwarttonen uit de zelfontworpen accordeon van Veli Kujala zorgen voor een mysterieuze sfeer." (Citaat folder Bimhuis).

Tijdens de eerste vijf minuten zat ik wat nerveus op mijn

stoel en dacht eigenlijk "Wat doe ik hier". Echter na 10 minuten zat ik geboeid te luisteren naar imponerende muziek, sferen, klanken en vooral ook de gedrevenheid van de musici. Je werd er helemaal in meegezogen. De accordeonist (Veli Kujala) en de saxofonist (Mikko Innanen) zouden na de pauze in de groep "Gourmet" acte de présence geven.

Qua performance en expressiviteit vond ik Mikko er heel erg uitspringen. Met een geweldige embouchure bespeelt

SUOMALAINEN JAZZ GOURMET

Joulukuun 22. päivänä 2011 olin ystäväni kanssa Bimhuis'ssä kuuntelemassa Kalle Kaliman K18 yhteiskonserttia Gourmet jazzorkesterin kanssa. Bimhuis on Amsterdamissa IJ-joen varrella sijaitseva jazz-tempeli.

Paikka oli hieno ja ohjelmisto hyvä. Olimme valmistautuneet iltaan kokkaamalla kurttu-kaalia makkaran kanssa, ja herkuttelimme syömällä sitä ja juomalla olutta (valitettavasti se ei ollut Grolsch-merkistä).

Ensiksi lavalle astui Kalle Kaliman K18.

"Hän on säveltänyt orkesterilleen K18 musiikkia inspiraationlähteenään Stanley Kubrickin filmien kohtaukset. Konsertin teemana oli "David, lynch them all". Veli Kujalan omatekoisen haitarin sävelkuviot saivat aikaan mystisen tunnelman." (Sitaatti Bimhuis-esitteestä).

Gourmet

Esityksen ensimmäisen viiden minuutin ajan istuin tuolillani epämukavan olon valtaamana ja mietin, olikohan sittenkään ollut viisasta

Kalle Kalima' s K18

Gourmet

saapua paikalle. Mutta jo 10 minuutin kuluttua istuinkin paikallani kuin naulittuna. Keskityin huomiota herättävän musiikkiin, tunnelmien

ja äänien kuuntelemiseen ja ennen kaikkea kunnianhimoisten musikanttien esiintymisen katselemiseen. Esitys tempasi minut mu-

kaansa. Gourmet-orkesterin, Hanuristi Veli Kujalan ja saksofonisti Mikko Innasen oli määrä astua estradille tauon jälkeen.

Erityisesti Mikko herätti huomioni esiintymistaidollaan. Hän käsitteli saksofoniaan aivan kuin se olisi ollut osa häntä itseään.

Löysin Mikosta seuraavan kuvauksen:

“Saksofonisti Mikko Innanen ei piilota suomalaisia juuriaan vaan tekee jazzin ‘pohjoisten aksenttien’ myötävaikutuksella omanlaatuiseksi. Hän on tyypillinen musiikin maailmanmatkaaja, joka etsii inspiraatiota kaikkialta maailmasta ja hänelle on kehittynyt aivan oma tyylinsä. Innasen kaltaisille muusikoille

hij de sax (alt en bariton) en maakt het instrument een verlengstuk van zichzelf.

Over Mikko vond ik de volgende treffende beschrijving: "Saxofonist Mikko Innanen verloochent zijn Finse roots niet maar de "nordic accents" in zijn jazz zijn zeer uitzonderlijk en zeldzaam. Hij is het typische voorbeeld van de muzikale globe-trotter die overal inspiratie zoekt en op die manier een eigen sound wil ontwikkelen. Het spelen bij een amalgaam van projecten en initiatieven hoort daar bij."

Na de pauze was de beurt aan de groep "Gourmet". Moet zeggen een zeer passende

naam. Lekker, smaakvol en toch pittig. Ook Gourmet maakte op mij grote indruk. Zij speelden de muziek van hun nieuwste CD "Cosmopolitan Side show". Een echte aanrader. Een hecht team, dat duidelijk liet zien er veel plezier in te hebben.

Op internet vond ik de volgende passende omschrijving: "De over de top kitschcover van "Cosmopolitan Sideshow", de derde cd van het Finse Gourmet legt meteen de kaarten op tafel. Als heerlijk fout balorkest poseren de zes muzikanten tegen een achtergrond die herinneringen aan de meest tenenkrommende revues oproept. Dat de muziek

daar sterk bij aansluit is nog geen reden om in paniek te schieten. De atypische bezetting van gitaar, sax, trombone, tuba, accordeon en drums geeft de groep meteen een heel eigen geluid.

Cosmopolitan Slideshow' is schaamteloos amusement met een tracklist die oogt als een catalogus van alles wat populaire muziek is. Wie vindt dat humor en (zelf)relativering geen plaats hebben in muziek, loopt best met een brede boog om deze release heen."

Na wat rondneuzen op internet kwam ik er achter, dat de twee ensembles een zeer belangrijke plaats innemen

Kalle Kalima (r) met Oliver Potratz op bas (l) en Oliver Steidle op drums (m)

Kalle Kalima met Chris Dahlgren (l) en Eric Schaefer (r) in Johnny La Marama

in de vooruitstrevende Finse jazz-scene. Via Youtube zijn een aantal heel leuke filmpjes van Kalle Kalima te zien.

Gourmet ben ik nog niet tegengekomen. Al met al een fantastische avond in het fraaie Bimhuis

met warmmakende muziek uit het koude noorden.

Arend Spaans

on tyypillista aloitteellisuus ja esiintyminen erilaisissa musiikkiprojekteissa.”

Tauon jälkeen oli Gourmetin vuoro. Täytyy myöntää, että nimi todella sopii kokoonpanolle. Musiikki oli herkullista, hyvällä maulla valittua, mutta piristävän tulista – myös Gourmet teki minuun vaikutuksen. Bandi soitti musiikkia uusimmalta albumiltaan nimeltä “Cosmopolitan Side show”, jota todella suosittelten. Ryhmästä näkyi selvästi, kuinka he puhalsivat yhteen hiileen ja nauttivat tilanteesta joka solullaan.

Löysin internetistä seuraavan, mielestäni sopivan kuvauksen: ”Suomalainen Gourmet levittää

korttinsa avoimesti pöydälle kolmannen albuminsa “Cosmopolitan Sideshow’n myötä”. Kansi on täyttä kitsiä: Kuusi miestä näyttää vanhanaikaisen tanssiorkesterin soittajilta taustanaan kulissi, joka herättää irtokuvien kaltaisia muistoja menneisyydestä. Musiikkikin sopii tähän kuvaan, mutta siitä ei tarvitse pelästyä. Epätavallinen kokoonpano, johon kuuluu kitara, saksofoni, trumpetti, tuuba, haitari ja rummut, saa aikaan aivan oman soundinsa.

“Cosmopolitan Sideshow” on häpeilemätöntä huvittelua, jossa populaarimusiikki näyttäytyy kaikissa eri muodoissaan. Levy ei sovi henkilöille, joiden mielestä huumori ja itseironia eivät kuulu musiikkiin.”

Löysin internetistä tietoa, jonka mukaan molemmat kokoonpanot ovat tärkeässä asemassa Suomen edistyksellisissä jazz-piireissä. Youtubesta löysin hauskoja filmejä Kalle Kaliman esiintymisistä. Gourmetista en ole vielä löytänyt mitään.

Ilta hienossa Bimhuississä kylmästä pohjoisesta tulevan mieltälämmittävän musiikin seurassa oli fantastinen.

Arend Spaans
Käännös: Minna Rätty

IN DE BUS

In Nederland zit ik haast nooit in de bus. Ik zit het liefst buiten op de fiets en als het echt niet anders kan, stap ik in de auto of de trein. Een paar keer per jaar zit ik in de snelbus tussen Haarlem en Schiphol op weg naar het vliegtuig dat mij naar Finland brengt. Daar zit ik wel regelmatig in de bus. Ik heb zelfs een Finse OV kaart.

Over die busritten valt weinig te melden. Zeker in de winter niet. Je ziet ook nauwelijks iets trouwens. Buiten is het meestentijds donker en de ramen van de bussen zijn vaak met modder bespat. Maar afgelopen winter had ik in de bus van Tapiola naar Helsinki

een vervelende ervaring die ik nog niet vergeten ben. Er lag veel sneeuw en het was bitter koud. De bus stopte bij de halte, wij glibberden naar binnen en bemerkten al snel dat er iets niet pluis was. Op de allereerste stoel naast de deur zat een er verlopen

uitziende man die niet alleen weigerde te betalen, maar die ook weigerde om de bus te verlaten. Kennelijk was het hem gelukt één halte gratis vervoerd te worden, maar volgens de chauffeur was het nu genoeg en moest hij eruit. De man weigerde hardnekkig. De bus bleef staan, de deur bleef open, de chauffeur stond op en sprak in op de man, maar zonder resultaat. In de bus werd het steeds kouder. Uitzicht op een oplossing leek er niet te zijn. Op een gegeven moment stond de man op en deed een pas in de richting

BUSSISSA

Hollannissa istun hyvin harvoin bussissa. Istun mieluummin ulkoilmassa polkupyöräni selässä, ja jos on ihan välttämätöntä, astun autoon tai junaan. Pari kertaa vuodessa istun pikabussissa Haarlemista Schipholiin matkalla lentokoneelle, joka vie minut Suomeen. Siellä istun kyllä usein bussissa, ja minulla on jopa Helsingin seudun OV-kortti.

Niistä bussimatkoista on vain vähän kerrottavaa. Varsinkin talvisaikaan, kun ei edes näe juuri mitään. Ulkona on enimmäkseen pimeää, ja bussin ikkunat ovat myös usein kuraroiskeiden peitossa. Mutta viime talvena minulla oli bussissa matkalla Tapiolas-

ta Helsinkiin ikävä kokemus, jota en ole unohtanut. Maassa oli paljon lunta ja oli jäätävän kylmää. Bussi pysähtyi pysäkillä, me astuimme liukastellen sisälle, ja huomasimme pian, ettei kaikki ollut ihan kohdallaan. Etupenkillä oven vieressä istui räjäjäisen

näköinen mies, joka ei vain kieltäytynyt maksamasta vaan myös poistumasta bussista. Todennäköisesti hän oli onnistunut jo matkustamaan yhden pysäkkivälin ilmaiseksi, mutta kuljettajan mielestä se riitti ja hänen piti poistua bussista. Mies kieltäytyi sinnikkäästi. Bussi ei lähtenyt liikkeelle, ovi oli auki, kuski nousi ylös ja puhui miehelle, mutta tuloksetta. Bussissa alkoi jo olla kylmä. Ratkaisua ei ollut näköpiirissä. Lopulta mies nousi ja astui askeleen avoimen oven suuntaan. Kaikki muut matkustajat seurasivat tilannetta odotta-

van de open deur. Alle passagiers keken verwachtingsvol toe. Iedereen wilde dat de patstelling doorbroken werd, de man de bus zou verlaten en dat wij met zo weinig mogelijk vertraging op onze bestemming zouden aankomen. Na enige aarzeling bedacht de man zich en ging weer zitten.

Opnieuw sprak de chauffeur lange tijd tevergeefs op hem in. Inmiddels begonnen een paar passagiers zich nu ook met de zaak te bemoeien en aan te dringen op een oplossing. De chauffeur dreigde de man met de politie, ging weer op zijn plaats zitten en begon te bellen. Uiteindelijk koos de

lastpak eieren voor zijn geld, wachtte de komst van de politie niet af en verliet de bus. De bus startte en reed weg. Door het smerige busraam, zag ik dat de slecht geklede man zich in de ijzige kou op het bankje in de bushalte liet zakken. Van die aanblik werd ik niet vrolijk. De overwinning van

>

Met de bus in Helsinki | Foto Dainis Derics

en. Kaikki halusivat tilanteen selviävän, miehen poistuvan bussista ja meidän pääsevän päämääräämme mahdollisimman vähin viivytyksin. Hie-
man epäroityään mies muut-
tikin mielensä ja meni taas

istumaan. Jälleen kuljettaja
puhui miehelle pitkään, ihan
turhaan. Siinä välillä alkoi jo
pari matkustajaa puuttua asi-
aan vaatien tilanteen ratkai-
sua. Kuljettaja uhkasi kutsua
paikalle poliisin, hän meni

paikalleen ja alkoi soittaa.
Loppujen lopuksi häirikkö
luovutti, ei jäänyt odottamaan
poliisia, vaan poistui bussista.
Bussi starttasi ja ajoi pois.
Likaisen ikkunaruudun läpi
näin tuon kehnosti pukeu-

>

de chauffeur voelde plotseling als een verlies. Pas nu, terwijl ik dit schrijf, beseft ik dat een van de passagiers, waaronder ik zelf, voor een paar Euro die man uit de brand had kunnen helpen, maar dat kwam bij mij en kennelijk ook bij de anderen niet op. De weerzin voor de onsmakelijk ogende en zich agressief gedragende alcoholist won het van onze medemenselijkheid. Niet iets om trots op te zijn. Geen lolletje ook voor zo'n chauffeur die wel vaker zulke klanten zal hebben. De Finse buschauffeurs hebben het, overigens net als hun Nederlandse collega's, niet makkelijk. Van de zomer las ik in een weekendbijlage

van Helsingin Sanomat een uitgebreid artikel over buitenlandse buschauffeurs op Finse bussen. En hoe die door een klein deel van de reizigers onheus behandeld en zelfs mishandeld worden, omdat zij zichtbaar van buitenlandse komaf zijn. De helft van de buschauffeurs in Finland zou volgens dat artikel en tot mijn verbazing uit mensen bestaan die niet in Finland geboren zijn. Dertig jaar geleden, toen ik voor het eerst in een Finse bus stapte, was daar nog geen sprake van. Buitenlanders waren zeldzaam en gekleurde buitenlanders al helemaal. In die tijd ging ik elke dag met de bus van ons huis in de buurt van Tapiola naar mijn

werk in Helsinki. 's Morgens zat ik net als iedereen suf voor mij uit te kijken. Aan het einde van de middag op weg naar huis was ik actiever. Ik haalde mijn leerboek "Fins in het Fins" voor de dag en besteedde de tijd in de bus aan het leren van de woordjes die ik de volgende les moest kennen. Overigens was mij, als nieuwbakken forens, tijdens die busritten al snel duidelijk geworden dat Finse buspassagiers geen gezellige praters zijn. De mensen keken vanonder hun hoofddeksels strak voor zich uit en straalden iets uit van: ik zit hier wel, maar eigenlijk ben ik er niet; laat mij met rust. Maar uitzonderingen zijn er altijd.

tuneen miehen istahtavan jääkylmässä säässä bussipy-säkin penkille. En ilahtunut näkemästäni. Kuljettajan saama voitto tuntui yhtäkkiä tappiolta. Vasta nyt, tätä kirjoittaessani, tajuan, että joku kanssamatkustajista, itseni mukaan lukien, olisi voinut parilla eurolla auttaa miestä hänen hädässään. Mutta se ei silloin tullut minulle, eikä nähtävästi kellekään muul-lekaan mieleen. Vastenmieli-syys epämiellyttävän näköistä ja aggressiivisesti käyttäyty-vää alkoholista kohtaan voitti inhimillisyyden. Se ei ole ylpeyden aihe. Ei myöskään mikään huvitus kuljettajalle, jolla varmaan on useinkin sellaisia matkustajia. Suomalaisilla bussikuskeilla

ei ole helppoa, enempää kuin heidän hollantilaisilla virka-veljilläkään. Viime kesänä luin eräästä Helsingin Sanomi-en viikonloppuliitteestä laajan artikkelin ulkomaalaisista bussinkuljettajista Suomessa. Kuinka jotkut matkustajista kohtelevat kuljettajaa huo-nosti ja jopa väkivaltaisesti vain hänen selvästi vierasmaa-laisen ulkonäkönsä tähden. Lehtikirjoituksen mukaan, minun hämmästykseni, Suomessa on puolet kuljetta-jista syntyperältään ei-suoma-laisia. Kolmekymmentä vuotta sitten, kun ensi kertaa astuin suomalaiseen bussiin, oli tilanne ihan toisin. Ulkomaai-laiset olivat harvinaisia, ja tummaihoiset ulkomaalaiset kerta kaikkiaan.

Siihen aikaan kuljin joka päivä bussilla kotoamme Tapiolan lähistöltä töihin Helsinkiin. Aamulla istuin kuten muutkin matkustajat katsoen vain eteeni. Iltapäi-vän lopulla kotiin palatessani olin aktiivisempi. Otin esiin oppikirjani "Suomea suo-meksi" ja käytin matkan ajan opetellen sanoja seuraavaa oppituntia varten. Muuten, uutena työmatkalaisena minulle oli bussimatkojen aikana pian selvinnyt, etteivät suomalaiset kanssamatkusta-jat olleet mitään mukavia jut-tukavereita. Ihmiset katsoivat pipojensa alta tiukasti eteensä antaen itsestään kuvan: istun tässä, mutta oikeastaan en ole läsnä; jätä minut rauhaan. Mutta aina on poikkeuksia-

KLEINTJES

Op een winterse ochtend stapte ik in de bus naar mijn werk, liet mijn kaartje afstem-pelen door de chauffeur en zakte neer op de vrije stoel naast een wat oudere heer die ik al eerder op dat tijdstip in dezelfde bus gezien had. Tot mijn verbazing sprak de man mij aan. Hij deed dat in het Engels en vroeg: "bent u een buitenlander". Ik antwoordde bevestigend en vroeg hem hoe hij dat opgemerkt had. "U glimlacht tegen de chauffeur", zei hij. "Dat zal een Fin nooit doen". Tot op de dag van vandaag weet ik niet of dit een compliment was. Een leermoment was het zeker.

Carel van Bruggen

kin. Eräänä talvisena aamu-na astuin bussiin matkalla töihin, annoin kuljettajan leimata lippuni, ja istuin vapaalle penkille vanhemman herran viereen, jonka olin aiemminkin nähnyt samassa aamubussissa. Yllätyksekseni hän puhutteli minua. Hän teki sen englanniksi, ja kysyi: "Oletteko ulkomaalainen?". Vastasin olevani, ja kysyin hä-neltä, mistä hän niin päätteli. "Te hymyilitte kuljettajalle", sanoi hän. "Sitä ei suomalais-nen koskaan tee". Vielä tänä päivänäkään en tiedä, oliko se kohteliaisuus. Oppimistilanne se kyllä oli.

Carel van Bruggen
(käännös Pirkko van Bruggen)

SHIATSU

Jaana Siltasalmi Arnhemista kouluttaa hieroja ja antaa shiatsu käsittelyjä. 25:n vuoden kokemus! Tervetuloa käsittelyyn tai kurssille! Kursseja myös Suomessa.

www.shiatsu-in-bedrijf.nl

www.tuolihieronta.fi

+31-6-10495821

De Finse Jaana Siltasalmi uit Arnhem verzorgt opleidingen en cursussen in shiatsu voor mensen die van masseren houden. Ook therapeutische shiatsubehandelingen (vergoeding mogelijk).

www.shiatsu-in-bedrijf.nl

06-10495821

TE KOOP

Myytävänä huippuedullisesti kangaspuut. Pöytämalli, leveys 60cm.

Te koop: supervoordelig weef-getouw. Tafelmodel, breedte 60 cm.

Kirsi. Email: remsikir@planet.nl

TUNTURI LANGLAUFTOCHT en RUSKAWANDELING

Sneeuwzekere 11-daagse Tunturilanglauftocht in maart of een 11 daagse Ruskawandeling in september.

25 jaar ervaring in het Sevetti-järvicebied van de Skolt Sami.

Kijk op: www.finslapland.com

Eéns Fins Lapland, altijd Fins Lapland

Gratis adverteren in Aviisi?

Wilt u iets verkopen of bent u op zoek naar iets dan kunt u als lid geheel gratis (mits niet commercieel) in Aviisi een advertentie plaatsen. Hiervoor werd destijds de rubriek 'Aviisi Vrijmarkt Kleintjes' opgestart. Graag willen wij u nogmaals op deze mogelijkheid wijzen. Stuur uw advertentie, van maximaal 140 leestekens en spaties, per email naar: aviisi@vnf.nu en wij zorgen ervoor dat uw advertentie in het eerstvolgende nummer wordt geplaatst.

Voor commerciële advertenties wordt een kleine vergoeding gevraagd.

Meer weten? Mail naar Jaques Groenendijk (PR-Aviisi@vnf.nu)

EER BETONEN AAN ORALE TRADITIES

Een reisverslag met bezoek aan het Sommelo festival in Kuhmo

Afgelopen zomer heb ik een lange reis door Finland gemaakt. Een reis die voor een deel langs plaatsen ging waar ik in 2004 en 2010 ben geweest. Hoofddoel was dit keer het bijwonen van het Sommelo festival in Kuhmo en omgeving, alsook de festivaldagen aan Russische zijde.

Sammatti

Na een 'gebruikelijk' verblijf van vijf dagen in mijn geliefde Helsinki, begaf ik me met

mijn autootje naar Lohja en Sammatti. Nu had ik de gelegenheid om een keer op mijn gemak plaatsen in Sammatti

te bezoeken die met Elias Lönnrot in verband staan, te weten: de kerk waar hij later preekte en waar hij begraven ligt, het huisje 'Paikkarin Torppa' waar hij geboren is, het huis 'Lammi' waar hij de laatste jaren van zijn leven woonde, het '(Johannes) Lohilampi museum' waar onder meer enkele eigendommen en (zelfgemaakte) muziekinstru-

KUNNIANOSOITUS SUULLISILLE PERINTEILLE

Matkakertomus sisältäen käynnin Sommelo-festivaalilla Kuhmossa

Viime kesänä tein pitkän matkan halki Suomen. Matkan, joka kulki osittain samojen paikkojen kautta missä olin jo vuosina 2004 ja 2010 ollut. Päätaavoitteeni oli tällä kertaa käydä Sommelo-festivaalilla Kuhmossa ja sen ympäristössä ja myös festivaalipäivinä rajan Venäjän puolella.

Sammatti

Tavaksi tulleen viiden päivän pysähdyksen jälkeen rakastamassani Helsingissä suuntasin autoni kohti Lohjaa ja

Sammattia. Nyt minulla oli kerrankin tilaisuus mukavasti käydä Sambatissa Elias Lönnrotin elämään liittyvissä paikoissa, kuten kirkossa, jos-

sa hän myöhemmin saarnasi ja johon hänet on haudattu, Paikkarin Torpassa, missä hän oli syntynyt, Lammin talossa, missä hän asui elämänsä viimeiset vuodet, Johannes Lohilammen museossa, missä on näytteillä mm. joitain esineitä hänen jäämistöstään ja hänen itse tekemiään musiikki-instrumentteja. Oli loistava sää. Käynti näissä paikoissa ja keskustelut papin

menten van hem te zien zijn. Het was stralend weer. Het bezoek aan deze plaatsen, en de gesprekken met de predikant in de kerk en met de gastheren en -vrouwen in deze museumhuizen, maakten de dag nóg meer tot een stralende dag.

De lutherse predikant die nog een aardig woordje Nederlands blijkt te spreken uit de tijd dat hij in de Finse Zeemanskerk in Rotterdam dominee was, zei dat Elias Lönnrot vast mooier gepreekt zou hebben dan hij. Ik moet zeggen dat ik Elias graag had horen preken! Ook in die tijd was er een gebrek aan voorgangers,

zeker toen in de buurt een nieuw dorp verrees, en dus ook een nieuwe kerk. Om die reden wilde Elias in zijn kerk wel voorgaan. Hoewel zelf geen predikant kun je ervan uitgaan dat hij de Bijbel, catechismus en stichtelijke literatuur uit die tijd zeer goed kende. Als kind leerde hij het lezen vermoedelijk van zijn vader, oudere broers of zussen. Het verhaal gaat dat Elias al heel vroeg las en altijd wilde lezen, leergierig als hij was. Maar ook predikanten leerden kinderen in die tijd vaak lezen en schrijven, zo wordt mij op 'Paikkarin Torppa' verteld. Kinderen kwamen dan voor enkele dagen bijeen en kregen

een eerste onderricht van de plaatselijke geestelijke die er alles aan deed om kinderen de Bijbel en catechismus te leren lezen. Veel meer dan de Bijbel en stichtelijke literatuur was in die tijd niet in het Fins vertaald. Naar school ging Elias pas toen hij twaalf jaar oud was. Zij oudste broer Henrik maakte dit mogelijk. En hier was theologie en Bijbelse geschiedenis een belangrijk vak. De Bijbel is Lönnrot waarschijnlijk zijn leven lang blijven lezen. In het huis 'Lammi' hoorde ik vertellen dat Lönnrot op zijn oude dag de gewoonte had iedere ochtend om 5 uur op te staan, en de dag te beginnen ➤

Elias Lönnrot

Paikkarin Torpa

kanssa kirkossa ja museotalojen oppaiden kanssa tekivät päivästä vielä loistavamman.

Luterilainen pappi, joka sattui vielä osaamaan jonkin verran hollantia, peräisin siltä ajalta jolloin hän toimi pappina Rotterdamin Suomalaisessa Merimieskirkossa, sanoi, että Elias Lönnrot varmasti olisi saarnannut kauniimmin kuin hän. Täytyy myöntää, että olisin mielelläni kuullut Eliaksen saarnaavan! Siihenkin aikaan oli pulaa papeista, varsinkin kun lähistölle nousi uusi kylä, ja siis myös uusi kirkko. Siitä syystä Elias halusi olla esimiehenä kirkossaan. Vaikkei hän pappiollutkaan voidaan lähteä siitä,

että hän tunsu senaikaisen Raamatun, katekismuksen ja kirkollisen kirjallisuuden erittäin hyvin. Lapsena hän oppi lukemisen todennäköisesti isältään, vanhemmilta veljiltään tai siskoiltaan. Tarina kertoo, että Elias jo hyvin aikaisin luki ja tahtoi aina vain lukea, opinhaluinen kun oli. Mutta myös saarnaajat opettivat siihen aikaan usein lapsia lukemaan ja kirjoittamaan, niin minulle kerrottiin Paikkarin Torpassa. Lapset tulivat muutamaksi päiväksi koolle, ja he saivat ensimmäiset opetukset paikallisilta kirkonmiehiltä, jotka tekivät kaikkensa, että lapset oppivat lukemaan Raamattua ja katekismusta. Paljon muuta kuin

Raamattu ja uskonnollista kirjallisuutta ei noihin aikoihin suomeksi oltu käännettykään. Kouluun Elias meni vasta 12-vuotiaana. Hänen vanhin veljensä Henrik teki sen mahdolliseksi. Ja koulussa oli uskonto ja raamatunhistoria tärkeä aine. Raamattua Lönnrot todennäköisesti luki läpi koko elämänsä. Lammin talossa kuulin kerrottavan, että Lönnrotilla oli vanhoilla päivillään tapana nousta joka aamu kello viideltä, ja aloittaa päivä soittaen kannelta, laulaen virsiä, polttaen piippua, tehden aamukävelyn ja nauttien aamiaisen. Myöhemmin Lönnrot kiinnostui suuresti vanhoista suomalaisista ja karjalaisista

met kantele spelen, psalmen zingen, pijp roken, een wandeling maken en ontbijten. Later ontwikkelde Lönnrot een grote fascinatie voor de oude Finse en Karelische volkszangen en voor de mythologische, culturele wortels van zijn land. Zijn lutherse achtergrond heeft hem, zo meen ik te begrijpen, soms echter wel belemmerd bekend te worden met runozangers die het Grieks-orthodoxe geloof aanhingen. Verblijvend op de pastorie zou hij door de predikant en geloofsgenoten niet of minder vaak met Grieks-orthodox gelovigen in contact zijn gebracht. Om een voorbeeld te geven: in

Paikkarin Torppa, interieur

Ilomantsi leerde hij in 1838 wel Mateli Kuivalatar kennen, een lutherse vrouw die zeer vele zangen en bezweringen kende waarvan hij vele noteerde. Maar de even zo beroemde orthodox gelovige

runozanger Simana Sissonen uit dezelfde omgeving zag en hoorde hij nooit. Had hij deze wel ontmoet, dan zou het epos volgens sommigen een andere structuur en inhoud hebben gekregen. Dit verhaal hoorde

>

Het graf van Elias Lönnrot

De kerk van Sammatti

ik van meerdere kanten. Maar laten we niet al te snelle conclusies trekken. Want over de Grieks-orthodox gelovigen en de broederlijke relatie die hij in Ilomantsi tussen hen en hun lutherse kompanen

ziet, schrijft Elias weldegelijk in de aantekeningen van zijn eerste voetreis in 1828. En zelf had hij in datzelfde jaar de uitdrukkelijke wens het beroemde orthodoxe klooster Valamo te bezoeken. Hij was

hoogst verrast over wat hij zag. Maar eenmaal daar houdt hij het zeer gauw voor gezien, verveelt zich en wil alleen maar zo snel mogelijk van daar zien weg te komen om zich weer op weg te kunnen begeven om runozangers te ontmoeten. Het is kostelijk en zeer interessant zijn aantekeningen te lezen; ik heb deze in een Duitse uitgave, getiteld 'Der Wanderer', gelezen. Jammer dat de verslagen van zijn latere reizen niet ook in het Duits of Engels zijn vertaald. Vooralsnog heb ik op basis van wat ik gelezen en gehoord heb wel de indruk dat Lönnrot met zijn sterk ontwikkelde luthers geloof minder toegang had tot de Grieks-orthodoxe

kansanlauluista ja maansa mytologisista ja kulttuurisista juurista. Hänen luterilainen taustansa, niin ymmärsin, vaikeutti joskus todella hänen tutustumistaan kreikkalais-ortodokseihin runonlaulajiin. Hänen asustaessaan pappilassa eivät pappi ja uskontoverit halunneet lainkaan tai vain harvoin tutustuttaa häntä kreikkalaisortodokseihin uskovaisiin. Esimerkiksi Ilomantsissa hän kyllä oppi v.1838 tuntemaan Mateli Kuvialattaren, luterilaisen naisen, joka tunsikin hyvin paljon lauluja ja loitsuja, joista hän kirjoitti monia muistiin. Mutta samassa ympäristössä yhtä tunnettua ortodoksiskovaista runonlaulajaa Simana Sissosta hän ei koskaan nähnyt eikä

kuullut. Jos Elias hänet olisi tavannut, olisi eepos joidenkin mielestä saanut toisenlaisen rakenteen ja sisällön. Tämän kuulin monelta taholta. Mutta alkäämme vetäkö liian nopeita johtopäätöksiä. Ortodoksiskovaisista ja heidän veljellisestä suhteestaan luterilaisten uskonveljien kanssa, jota hän Ilomantsissa näki, Elias kirjoitti selväsanaisesti muistiinpanoissaan ensimmäiseltä patikkamatkaltaan v.1828. Ja hänellä itsellään oli tuona samana vuonna erityisenä toiveena päästä käymään tunnetussa Valamon ortodoksiluostarissa. Hän oli suuresti yllätynyt näkemästään. Mutta siellä ollessaan hän pian kyllästyi, ja halusi vain nopeasti lähteä pois ja

päästä eteenpäin voidakseen antautua runonlaulajien tapaamisiin. On todella hienoa ja mielenkiintoista lukea hänen muistiinpanojaan. Olen lukenut niitä saksankielisestä julkaisusta nimeltään "Der Wanderer". On valitettavaa ettei muistiinpanoja hänen myöhemmiltä matkoiltaan ole käännetty saksaksi eikä englanniksi. Sen perusteella, mitä olen lukenut ja kuullut, olen kuitenkin saanut sen vaikutelman, ettei Lönnrot hänen vahvan luterilaisen uskonsa tähden oikein päässyt sisälle kreikkalaisortodoksiseen uskonkulttuuriin, ja että hän Kalevalaa ja Kanteletarta kirjoittaessaan sovitti kokoamiinsa värssyjä tarpeen mukaan, siihen kulttuurimaailmaan,

geloofscultuur, en dat hij bij het schrijven van de Kalevala en de Kanteletar de verzamelde versies van volkszangen aanpaste aan de cultuurwereld waarin hij leefde wanneer hij dat nodig vond. Van hem

wordt verteld dat hij selectief en eigenzinnig te werk kon gaan, en niet snel voor de inbreng van anderen openstond.

Iemand als Petri Lehtonen, die voor Paikkarin Torppa het

hele jaar door te bereiken is, weet veel te vertellen, en is boeiend om naar te luisteren en mee in gesprek te gaan. Over Elias Lönnrot en zijn eerste levensjaren daar is een kleine brochure te verkrijgen, maar helaas alleen in het Fins. Het zou een goede zaak zijn wanneer deze ook in het Engels te lezen zou zijn, zeker nu Paikkarin Torppa minder vaak bezoek van schoolklassen krijgt en het meer van belangstellende toeristen moet hebben. Over het leven en het werk van Elias Lönnrot is bij mijn weten geen wetenschappelijke studie in het Engels of Duits voorhanden, noch over het leven en werk van andere, grote verzamelaars

De hut van Mateli Kuivalater

Interieur van de hut van Kuivalater

missä hän itse eli. Hänestä kerrotaan, että hän teki työtään valikoivasti ja omapäisesti, eikä helposti ollut avoin toisten mielipiteille.

Jos kukaan niin Petri Lehtonen, joka on ympäri vuoden

tavoitettavissa Paikkarin Torpalla, tietää paljon kerrottavaa, ja on tosi jännittävää kuunnella häntä ja keskustella hänen kanssaan. Elias Lönnrotista ja hänen varhaisista vuosistaan on saatavissa pieni esittelylehtinen, mutta

valitettavasti vain suomeksi. Olisi hyvä asia jos se olisi myös luettavissa englanniksi, varsinkin kun Paikkarin Torpalla nykyään käy vähemmän koululuokkia ja sinne toivotaan tulevan enemmän asiasta kiinnostuneita turisteja. Elias Lönnrotin elämästä ja työstä ei tietääkseni ole yhtään englannin- tai saksankielistä tieteellistä tutkimusta olemassa, enempää kuin muidenkaan suurten kansanlaulujen keräilijöiden elämästä ja työstä. Olen kysellyt niistä monilta, myöskin yliopistoista. Korkea aika uudelle kriittiselle tutkimukselle? Minun mielestäni ainakin, myös kunnianosoituksen nimissä.

van folkszangen. Veel mensen heb ik hiernaar gevraagd, ook op universiteiten. Tijd voor een nieuwe, kritische studie? Lijkt mij wel, ook uit hoofde van een eerbetoon.

Ilomantsi

Op weg naar Ilomantsi kun je in de omgeving van Puhos en Kitee enkele plaatsen bezoeken waar Lönnrot op zijn eerste voetreis geweest is. Zo maakte hij nabij Potoskavaara gedeeltelijk een meerdaagse huwelijksceremonie met alle daarbij behorende gebruiken mee. Hierover vertelt hij uitvoerig in 'Der Wanderer' en dat brengt de huwelijkszangen uit de Kalevala zoveel dichterbij in je beleving. Later bezocht

ik de plek van de boerderij waar Elias destijds geweest is: nu oude vervallen gebouwen waar nog steeds gewoond en gewerkt wordt. Met enige opwinding en verbazing wandel ik rond. In hoeverre lijkt het bij benadering nog op toen?

In het runozangersdorp 'Parppeinvaara' is de hut te zien waarin Mateli Kuivalatar (1771-1846) de laatste jaren van haar leven gewoond heeft, een schamel houten onderkomen van twee separate vertrekken dat indertijd in het afgelegen Kontiovaara aan het meer Koitere stond. Afgelopen zomer is het opnieuw ingericht. In een van de vertrekken staat op grote panelen aan de muren

nu het een en ander over haar te lezen, in meerdere talen waaronder Engels en Duits. Het andere vertrek is als een zeer eenvoudig woonvertrek ingericht.

Een jonge gids en vrijwilliger Taneli Kemppi vertelt mij al wat hij over haar weet. Van haar moeder en grootmoeder leerde zij veel zangen, maar zelf maakte zij vele nieuwe zangen, geïnspireerd als zij volgens Taneli werd van hogerhand. Naast runozangen zong zij vooral lyrische zangen en stond bekend om haar bruiloftsliederen en bezweringen. Lönnrot noteerde in 1838 90 zangen van haar, en August Ahlqvisti in 1846 nog meer.

Ilomantsi

Matkalla Ilomantsiin poikien Puhoksen ja Kiteen ympäristössä muutamissa paikoissa, missä Lönnrot on ollut ensimmäisellä patikkareissullaan. Niin hän oli Potoskavaaran lähellä osin mukana monipäiväisessä häseremoniassa kaikkine siihen kuuluvine tapoineen. Tästä hän kertoo laajasti julkaisussa "Der Wanderer", ja tämä tuo Kalevalan häälaulut niin paljon lähemmäksi. Myöhemmin kävin erään maalaistalon paikoilla, missä Elias aikoinaan oli ollut: nykyisellään ryhmä vanhoja ränsistyneitä rakennuksia, joissa vielä asutaan ja tehdään työtä. Pienoisella innostuksella ja hämmästyksellä kuljesken ympäri.

Missä määrin se mahtaakaan muistuttaa silloista?

Parppeinvaaran runonlaulajienkylässä on nähtävillä mökki, missä Mateli Kuivalatar (1771-1846) oli asunut elämänsä viimeiset vuodet. Köyhä puinen kahden huoneen asumus, joka aikoinaan seisoi kaukaisessa Kontiovaarassa Koitere-järven rannalla. Viime kesänä mökki on sisustettu uudelleen. Toisessa huoneessa on seinillä suuria paneeleita, joissa kerrotaan hänestä kaikenlaista monilla kielillä, myös englanniksi ja saksaksi. Toinen huone on sisustettu yksinkertaiseksi asuinhuoneeksi. Nuori opas-vapaaehtoistyöntekijä Taneli Kemppi kertoi

minulle kaiken mitä tiesi Mateli Kuivalattaresta. Hän oli oppinut äidiltään ja isoäidiltään paljon lauluja, mutta hän teki myös itse monia lauluja, Tanelin mukaan 'korkeamman käden inspiroimana'. Runolaulujen ohella hän lauloi tunteellisia lauluja ja oli tunnettu häälauluistaan sekä loitsuistaan. Lönnrot tallensi häneltä v.1838 90 laulua, ja August Ahlqvist v.1846 vielä enemmän. Mateli Kuivalattarella, joka oikealta nimeltään oli Magdaleena Kuivalainen, oli ollut hyvin vaikea ja raskas elämä, kuten monilla naisilla. Hänen miehensä perhe ei antanut hänen hakea äitiään luokseen tai edes tavata häntä. Hän menetti muutamia lapsia

Mateli Kuivalatar, wier echte naam Magdaleena Kuivalainen is, heeft een zeer moeilijk en hard leven gehad, zoals vele vrouwen. Zo mocht zij van de familie van haar man haar moeder niet in huis halen of zien. Zij verloor enkele kinderen op jonge leeftijd. En een dochttertje dat vanaf haar vierde jaar epileptische aanvallen kreeg werd uit de gemeenschap gestoten. Daarop verliet Mateli met haar gezin de familieboerderij en leefde haar verdere leven in een hutje. Haar lyrische zangen betreffen vaak haar eigen leven en lot, en ik denk ook dat van menig andere vrouw. Deze

liederen worden diep treurig en melancholiek genoemd. Lönnrot nam vele op in de Kanteletar. En veel klassieke Finse componisten schreven liederen op haar teksten.

Liisa Matveinen, een professioneel volksmuzicienne van nu uit de omgeving van Ilomantsi en werkzaam onder meer op de afdeling volksmuziek van de Sibelius Academie, zegt dat Mateli's gedichten voor haar als vrouw in de loop der tijd meer en meer zijn gaan betekenen. Zij kreeg zoveel respect voor de runozangers van toen dat zij besloot een lang gekoesterde wens in vervulling te doen gaan en haar

eigen composities te maken op Mateli's "blues van de Finse vrouwen van 150 jaar geleden". Samen met haar collega Tellu Virkkala bracht zij in 1999, uit eerbetoon, de cd 'Mateli' uit. Op de oude, niet meer gebruikte begraafplaats van Ilomantsi staat een grote gedenksteen van Mateli Kuivalatar. Mij is verteld dat het de bedoeling is dat deze steen verplaatst wordt naar Parppeinvaara.

Vanuit Ilomantsi ben ik op een middag naar het 'Mekrijärvi Research Station' van de universiteit van Joensuu gereden. Dit ligt even voorbij 'Sissola', de twee vrij riante huizen van Simana Sissonen en Iivanna

>

Liisa Matveinen en Tellu Turkka

Sissonen, nu een museum. In het universiteitscomplex heb ik Laura Jetsu gesproken. Zij is geïnteresseerd in rituelen in het Russisch Karelië van nu en hun relatie met die van vroeger, ook bezongen in de Kalevala. Maar voor we goed en wel in gesprek zijn, komen Liisa Matveinen en haar man langs met een doos cd's van haar nieuwste album "Vienan Naisia" (2011). Op deze zingen Liisa Matveinen en Tellu Turkka (alias Tellu Virkkala) liederen die zij gecomponeerd hebben op teksten van vier vrouwelijke runozangers uit Viena Karelië. Over deze vier zeggen ze, en ik citeer: "Ik heb vele moeders, velen die ik moeder noem. Ik kan niet zeg-

gen naar wie ik buig, dus buig ik een beetje naar elk van hen" ("Mont' on muoria minulla, monta muoritettavaa. En tieä kuta kumarran, kumarran vähän kutaki!"). Deze zangers noemen zij de verhalenvertellers en overdragers van mythen van toen. Nu is het hun beurt om wijlen deze zangers te bedanken en hun verhalen door te geven. Liisa en Tellu zullen meerdere concerten geven op het Sommelo festival. In ons gesprek vertelt Laura later dat de Oud-Karelische traditionele opvattingen over de nauwe relatie en verbondenheid tussen de wereld der levenden en de wereld der gestorvenen en geesten, nauwer aansluit bij de opvattingen

van orthodox gelovigen dan bij die van lutheranen. Uit haar etnografisch onderzoek naar begrafenisrituelen in Russisch Karelië in de jaren 1990 ('Tussen twee werelden' – 'Kahden maailman välillä', 2001) blijkt dat de gezongen lyrische zangen en klaagliederen weliswaar hun prominente rol van vroeger verloren hebben, maar in een vermengde vorm nog bestaan. Uitingen van traditioneel geloven hebben zich met die van orthodox geloven vermengd en hebben 70 jaren Sovjettijd ondergaan. Over Liisa Matveinen vertelt Laura dat Liisa tot een nieuwe generatie van zangers behoort die de traditionele liederen van vroeger niet meer als

pienenä. Eräs tytär, joka neljänestä elinvuodestaan lähtien sai epilepsia-kohtauksia, torjuttiin pois sukuyhteisöstä. Sen seurauksena Mateli lähti perheineen pois sukulialta, ja eli lopun elämänsä mökissä. Hänen lyiriset laulunsa kertovat usein hänen omasta elämästään ja kohtalostaan, ja uskon, monen muunkin naisen kohtalosta. Näiden laulujen sanotaan olevan hyvin surullisia ja alakuloisia. Lönnrot on ottanut niistä useita kantelettareen. Ja monet suomalaiset klassikkosäveltäjät tekivät lauluja hänen teksteihinsä.

Liisa Matveinen, Ilomantsista kotoisin oleva kansanmu-

siikin ammattilainen, joka toimii mm. Sibelius Akatemian kansanmusiikkiosastolla, sanoo, että Matelin runot ovat hänelle naisena alkaneet merkitä yhä enemmän. Mateli oli saanut silloisilta runonlajiltakin paljon kunnioitusta. Hän päätti toteuttaa pitkään hellineen toiveensa säveltää Matelin "Blues suomalaisista naisista 150 vuotta sitten". V.1999 hän julkaisi yhdessä kollegansa Tellu Virkkalan kanssa cd:n "Mateli" – puhtaan kunnianosoituksena. Vanhalla, nykyisin käytettävättömällä Ilomantsin hautausmaalla on suuri Mateli Kuivalataren muistokivi. Minulle kerrottiin, että kivi on tarkoitettu siirtää Parpeinväaraan.

Ilomantsista ajoin eräänä iltapäivänä Joensuun Yliopiston tutkimusasemalle (Mekrijärvi Research Station). Se on hieman ohi 'Sissolan', kahden suuren, Simana Sissosen ja Iivana Sissosen talon, jotka nyt ovat museona. Tutkimusasemalla keskustelin Laura Jetsun kanssa. Hän on kiinnostunut tämän päivän kirkkotavoista Venäjän Karjalassa, ja niiden suhteesta varhaisempiin rituaaleihin, joista myös lauletaan Kalevalassa. Mutta ennen kuin olimme kunnolla päässeet keskustelun alkuun, tuli sattumoisin paikalle Liisa Matveinen miehinensä kantaan laatikollista hänen uusinta cd-albumia, "Vienan Naisia"(2011). Tässä laula-

Arja Kastinen

vat Liisa Matveinen ja Tellu Turkka (alias Tellu Virkkala) lauluja, jotka he ovat säveltäneet neljän vienankarjalaisen runonlaulajanaisen teksteihin. Lainaan tekstistä: "Mont' on muoria minulla, monta muoritettavaa. En tieä kuta kumarran, kumarran vähän kutaki!". Noita runonlaulajia he kutsuvat tarinankertajiksi ja silloisen myyttiperinteen jatkajiksi. Nyt on heidän vuoronsa kiittää noita laulajia ja jatkaa heidän tarinoitansa edelleen. Liisa Matveisella ja Tellu Turkalla on Sommelo festivaalilla useampia konsertteja.

Keskustellessani myöhemmin Laura Jetsun kanssa hän

kertoi, että vanhakarjalaiset perinteiset käsitykset elävien maailman ja kuolleiden maailman ja henkien välisistä läheisestä suhteesta ja sidonnaisuudesta liittyvät tiiviimin ortodoksiskovaisten kuin luterilaisten käsityksiin. Hänen etnografisesta tutkimuksestaan koskien hautajaisrituaaleja Venäjän Karjalassa 1990-luvulla ("Kahden maailman välillä", 2001) käy ilmi, että laulettu lyyriset tarinat ja valitusvirret olivat kylläkin menettäneet aikaisemman huomattavan tärkeän roolinsa, mutta niitä on sekoittuneessa muodossa edelleen olemassa. Perinteisten uskontojen ilmaisu ovat sekoittuneet ortodoksiseen

uskontoon ja eläneet yli 70-vuotisen neuvostoajan. Laura Jetsu kertoi, että Liisa Matveinen kuuluu uuteen sukupolveen laulajia, jotka esittävät lauluja ei vain kansanlauluina, vaan alkuperäisiin rituaaleihin kuuluvina ja heille henkilökohtaisesti merkitsevinä. Vanhat lauluja tanssimuodot herätetään taas henkiin antamaan rituaalista merkitystä erityisille henkilökohtaisille hetkille. Perinteisten itkuvirsien käytöstä on Anna-Liisa Tenhunen tehnyt tutkimuksen "Itkuvirren kolme elämää". Lauran mukaan musiikki ja laulu ovat edelleenkin suomalaisen identiteetin vahvoja tukipilaria ja edistäjiä.

Liisa Matveinen en Tellu Turkka op het Sommelo Festival

folkloristische zangen brengen maar, geïnspireerd door de oorspronkelijk met rituelen verbonden zangen, tot een zingen van deze komen die voor hen persoonlijk van betekenis is. Zang- en dansvormen

van vroeger worden opnieuw opgepakt om op (bijzondere) momenten van persoonlijke, rituele betekenis te zijn. Naar het gebruik van traditionele (klaag)zangen is onderzoek gedaan door Anna-Liisa Tenhu-

nen in haar studie 'Itkuvirren kolme elämää' – 'Drie levens van de klaagzang'. Muziek en zang zijn volgens Laura nog altijd sterke pijlers of voertuigen in de identiteitsvorming van Finnen.

Kuhmo

Het internationale volksmuziek festival Sommelo 2011 in Kuhmo (Kansanmusiikkijuhla Sommelo 2011) maakte ik dit jaar voor het eerst mee. Bij aankomst kreeg iedereen een programmaboek in handen waarin het hele festivalprogramma van A tot Z in vier talen beschreven staat. Prachtig uitgegeven. Op een maandag ging het festival van start met verschil-

Kuhmo

Olin tänä vuonna ensi kertaa kansainvälisillä Kansanmusiikkijuhlilla Sommelo 2011 Kuhmossa. Paikalle tullessa sai jokainen käteensä ohjelmakirjasen, mikä sisälsi koko festivaaliohjelman oli A:sta Ö:hön neljällä kielellä. Upea julkaisu.

Maanantaina alkoi festivaali erilaisilla työpajoilla, kestäen muutamasta tunnista useampiin päiviin. Sen jälkeisenä torstaina alkoivat sitten konsertit ja seminaarit, aamuaikaisesta iltamyöhään, lukuisilla, joskus merkityksellisesti valituilla paikoilla, myös Kuhmon ulkopuolella. Nämä jatkuivat neljä päivää. Oli myös muutamia näyteläyksiä.

Tämän jälkeen seurasi kahtena päivänä esityksiä kahdessa paikassa Venäjän Karjalassa, Uhtuassa ja Haikolassa. Tämä seikka painottaa festivaalin tärkeyttä ja merkitystä koko Karjalaa koskevana ja Suomen ja Venäjän Karjalaa yhdistävänä tapahtumana.

Merkityksellisesti valituista paikoista puhuttaessa, esimerkiksi Uhtuassa oli kanteleensoittaja Arja Kastisen konsertti Mobergin talossa. Aikojen kuluessa talo oli pahasti luhistunut. Nyt sitä rakennetaan suomalaisten toimesta uudelleen ja se saa uuden kulttuuri-/musiikkikäyttö-tarkoituksen. Tätä konserttia varten valitsi Arja improvisoitavaksi erityisiä ikivanhoja

valitusvirsiä. Syrjäisessä ja lähes kuolleessa Haikolassa avattiin muun ohella juhlaallisella ja mieleenpainuvalla tavalla uusi musiikkitalo, perinteinen karjalainen puutalo, Juminkeko-säätiön rakentama ja rahoittama. Ihan valmis se ei vielä ollut, mutta katto oli päällä, ja ensimmäiset konsertit ja esitykset voitiin pitää. Tällä musiikkitalolla halutaan Haikola taas kirjaimellisesti ja kuvaannollisesti saada soimaan. Tuon päivän ohjelman teema oli 'Resounding Village'. Ohjelma alkoi kunnianosoituksella venäläiselle kansalliskirjailijalle Ortjo Stepanoville, joka oli täällä elänyt ja tänne haudattu. Hautausmaalla laulettiin muun ohella itkuvirsi, kuten

lende workshops, duren van enkele uren tot meerdere dagen. De donderdag daarop begonnen concerten en seminars, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, op tal van soms welbewust gekozen locaties, ook buiten Kuhmo, en deze gingen vier dagen door. Er waren enkele tentoonstellingen. Hierna volgden twee dagen met optredens op twee plaatsen in Russisch Karelië, in Uhtua en Haikola. Dit feit benadrukt het belang en de betekenis van het festival als een gebeuren dat heel Karelië aangaat en Fins en Russisch Karelië verbindt.

Over bewust gekozen locaties gesproken: In Uhtua gaf bij-

voorbeeld de kantele speelster Arja Kastinen een concert in het Moberg huis (Mobergin talo). Indertijd is dit zwaar vervallen geraakt. Nu wordt het met hulp van Finse zijde opnieuw opgebouwd en krijgt het een nieuwe, culturele (muziek)bestemming. Voor dit concert koos Arja speciale klaagzangen van vroeger om op te improviseren. In het afgelegen en bijna uitgestorven Haikola werd onder meer op feestelijke en gedenkwaardige wijze een nieuw gebouwd muziekhuis geopend, een traditioneel Karelsch houten gebouw dat door de Juminkeko Stichting gebouwd en gefinancierd is. Helemaal af is het nog niet, maar het dak zit er op en

eerste concerten en optredens kunnen plaatsvinden. Met de bouw van dit muziekhuis wil men Haikola letterlijk en figuurlijk opnieuw tot klinken brengen. Het programma voor deze hele dag droeg als titel 'Resounding Village'. Het begon met een eerbetoon aan de nationale Russische schrijver Ortjo Stepanov die hier gewoond heeft en begraven ligt. Op de begraafplaats werd onder meer een klaagzang gezongen zoals vroeger gebruikelijk was. Aan het einde van de dag vond een slotceremonie plaats op het meer en aan de oevers hiervan. Op verzoek van de organisatie werd na afloop niet geklapt. Met stilte beantwoordden we wat tot

>

muinoin oli tapana. Päivän päätteeksi seurasi loppuseremonia järvellä ja sen rannoilla. Järjestäjien pyynnöstä ei lopuksi taputettu. Hiljaisuudella vastasimme siihen, mitä oli jälleen saatu soimaan. Hiljaisena kävellen takaisin taloille ja busseille aistimme silloin vielä enemmän sitä tilaa missä olimme, tajuten, että tänään täällä on saatu kiinni langan päästä, ja aika jatkaa menoaan. Mieleenpainuva päivä. Mutta myös muilla erikoisilla paikoilla oli konsertteja, kuten Domnan Pirtissä Suomensalmen Kuivajärvellä, upeassa karjalaistalossa. Siellä oli runonlaulaja Domna Huovisen muistolle konsertti, jossa lauloivat Jussi Huovinen (87

v.), Janne Seppänen sekä Liisa Matveinen ja Tellu Turkka. Kaksi viimeksi mainittua lauloivat omia neljän vienankarjalaisen runonlaulajanaisen teksteihin tekemiään lauluja. Mikä mahtaa olla tällaisten syrjäisten kulttuurihistoriallisten paikkojen tulevaisuus? Täälläkin taitaa kulttuuri olla vaarassa.

Sommelo-festivaali 2011 oli monipuolisuudessaan kunni-anosoitus suullisille perinteille. Ei vain karjalaisille, vaan myös Suomen, Norjan, Ruotsin ja Venäjän saamelaisille sekä bretagnelaisille ja vietnamilaisille perinteille. Huomiota annettiin erityisesti paimeninstrumenteille ja vietnamilaisille instrumen-

teille. Ja tietenkin erilaisille laulumuodoille kaikista edellä mainituista maailmankolkista.

Lopuksi vielä jotakin toisten kertomaa. Vietnamilaiset suuret laulettu kertomukset ja paimenmuusiikki ovat vielä kokonaan osa uskonnollisia rituaaleja. Siitä syystä niiden laulamiselle ja esittämiselle täytyy etukäteen ja jälkeenpäin pyytää pappien välityksellä jumalien hyväksyntä. Festivaalilla laulajat ja esiintyjät olivat pukeutuneet rituaalien mukaisesti. Mitä me pidämme esityksenä, ei heille ole esiintymistä vaan uskonnollinen rituaali. Meidän hyvää tarkoittava, spontaani kättentaputus esityksen

>

(her)klinken is gebracht. Stil teruglopend naar de huizen en naar de bussen hoor je dan nóg meer de ruimte waar je bent, beseffend dat vandaag hier een draad is opgepakt en de tijd verder gaat. Een indrukwekkende dag.

Maar ook op andere bijzondere plaatsen zoals Domnan Pirtti in Kuivajärvi (Suomussalmi), een prachtig Kareliisch huis ter nagedachtenis aan de vroegere runozanger Domna Huovinen, vond een concert plaats met Jussi Huovinen (87 jaar), Janne Seppänen, en met Liisa Matveinen en Tellu Turkkka. Laatste twee zongen hun liederen op teksten van vier vrouwelijke runozangers uit Viena Karelia. Wat zal de toekomst van

dergelijke afgelegen plaatsen met een culturele geschiedenis zijn? We weten het niet. Ook hier lijkt cultuur in gevaar.

Het festival 2011 was in zijn diversiteit een eerbetoon aan orale tradities. Niet alleen aan die uit Karelië, maar ook aan die uit Fins-, Noors-, Zweeds- en Russisch Lapland, aan die uit Bretagne, en die uit Vietnam. In het bijzonder werd aandacht geschonken aan herdersinstrumenten en aan Vietnamese instrumenten. En uiteraard aan de verschillende traditionele zangvormen uit genoemde delen in de wereld.

Tot slot nog iets over wat enkele mensen vertelden.

De grote gezongen verhalen en herdersmuziek uit Vietnam zijn nog helemaal ingebed in religieuze rituelen. Om die reden moet voor het mogen zingen en spelen vooraf en achteraf door de geestelijke thuis goedkeuring aan de goden worden gevraagd. Zij die zongen en speelden droegen hier op het festival rituele kleding. Wat wij beschouwen als een optreden van hen, is geen optreden maar een religieus ritueel. Een goedbedoeld, spontaan applaus van onze kant tot slot was dan ook niet op zijn plaats. Ijlings trok de zanger op dat moment zijn rituele kostuum uit. Het was zeer bijzonder deze groep mensen te

lopussa ei siis ollutkaan paikallaan. Niinpä laulaja veti välittömästi rituaalivaatteen päältään. Oli hyvin erikoista ja varmasti tosi työlästä saada tämä ryhmä kutsutuksi.

Brigitte Kloareg Bretagnesta kertoi intoutuneesti vanhoista bretonien kansanlauluista, ja hän lauloi niitä useampaan otteeseen. Lauluja, joita tuskin enää tunnetaan. Ja kuka vielä osaa ja oppii bretonia? Hän on tutkinut jo vuosia bretonien perinteitä. Hänen hieno sanomansa on: "Opi kieltä, joka on kuolemaisillaan, lauluista. Laula joka päivä laulu kielellesi ja maallesi!". Laulu on hänen mielestään tärkeä väline yhteydenpidolle.

Nämä sanat ja kaikki muu täällä kuultu ja kerrottu nostavat minulle esiin kysymyksen: entä me alankomaalaiset, tunnemme me tällaisia perinteitä, jotka pohjautuvat vanhoihin laulettuihin kertomuksiin ja joita siten annetaan eteenpäin? Minä jään tähän vastauksen velkaa, en usko tuntevani niitä. Suruntunne, kuin vanha kipu, nousee rintaani: tunne, että omasta maastani ja kulttuuristani puuttuvat tietynlaiset vanhat juuret.

Kalevala tuo minut useamman kerran Suomeen oppiakseni tuntemaan sen taustat. Suomalaiset nimittävät Kalevalaa heidän kansalliseepoksekseen, karjalaiset omakseen. Valtaisa

'perinteisten kansanlaulujen maa', joka on eepoksen takana, antaa nähdä ja kuulla vielä paljon muutakin. Näen, että juuri nämä kansanlaulut antavat nykyihmisille virikkeitä lauluun, musiikkiin, muihin ilmaisumuotoihin ja opiskeluun. Näistä lähteistä ammenetaan mieluusti nytkin. Elias Lönnrot on ollut yksi niiden kerääjistä, ja hänelläkin oli rajoituksensa. Hänen rinnallaan on ollut monia muita, jotka myös ansaitsevat kunnioitusta mitä muistiin kirjoittamiseen ja keräämiseen tulee. Alkuperäisistä laulajista puhumattakaan.

Alexander van Hoboken
 Nijmegen, tammikuussa 2012
 (käännös Pirkko van Bruggen)

hebben kunnen uitnodigen, en ook een hele klus.

De Bretonse Brigitte Kloareg vertelde gepassioneerd over oude Bretonse volkszangen en zong meermaals een aantal van deze. Liedereren die nauwelijks nog bekend zijn. En wie kent en leert nog Bretons? Vele jaren doet zij al studie naar Bretonse tradities. Een prachtige uitspraak van haar is: "Leer je taal die op uitsterven staat met liederen. Zing elke dag een lied voor je taal en land!" Zang is volgens haar een belangrijk communicatiemiddel.

Deze uitspraak en wat anderen hier laten horen

en vertellen roept bij mij de vraag op: en wij Nederlanders, kennen wij zulke tradities die op oude, gezongen verhalen teruggaan en worden doorgegeven? Ik moet het antwoord schuldig blijven, meen ze niet te kennen. Een gevoel van verdriet, als van een oude pijn, komt in me boven: het gevoel in mijn eigen land en cultuur bepaalde oude wortels te missen.

Het epos Kalevala brengt mij meerdere keren naar Finland om sporen ervan te leren kennen. Finnen noemen de Kalevala hun nationale epos, Kareliërs spreken van het Karelische epos. Het immense

'land van traditionele volkszangen' dat achter het epos ligt, laat nog zoveel meer zien, andere dingen horen. Ik zie dat het deze volkszangen zijn die mensen van nu inspireren tot zang, muziek, andere expressievormen en studie. Uit die bronnen wordt graag nu geput. Elias Lönnrot is één van de verzamelaars geweest en had ook zijn beperkingen. Naast hem zijn er velen meer geweest die eer verdienen als het om het optekenen en verzamelen gaat. Om van de oorspronkelijke zangers maar te zwijgen.

*Alexander van Hoboken
Nijmegen, januari 2012*

Liisa Matveinen en Tellu Turkka op het Sommelo Festival

finntra waalwijk b.v.

AUTOTRANSPORT KULJETUKSET

**VOOR PARTICULIEREN
EN BEDRIJVEN**

**YKSITYISILLE
JA YRITYKSILLE**

koel en vries
verwarmd
stuks- en pallets
verhuizingen

kylmä ja pakaste
lämpö
paketit ja paletit
muutot

NEDERLAND - FINLAND

FINLAND - NEDERLAND

afhalen en bestellen in
de gehele BENELUX

noudot ja toimitukset
BENELUX-maissa

elke week groupagedienst
af Waalwijk

joka viikko kappaletavara-lähtöjä
Waalwijkistä

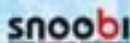
Keurweg 4, 5145NX Waalwijk – Postbus 450, 5140AL Waalwijk
Telefoon +31(0)416 – 561442, Fax +31(0)416 – 561440, e-mail info@finntra.nl

SOFTWARE uit finland

Al meer dan 16 jaar is JH-Systems importeur/distributeur van software uit Finland.
Hierbij een kort overzicht van onze belangrijkste producten.

F-Secure levert onderhoudsvrije, gebruiksvriendelijke beveiligingsoplossingen tegen virussen en hackers. In combinatie met de snelste updateservices en de krachtigste persoonlijke firewall worden inbraken voorkomen en zijn de computers of laptops die u thuis privé of zakelijk gebruikt altijd virusvrij.

Zorg dat uw website een bijdrage levert aan het succes van uw bedrijf. Verlaag marketingkosten, haal potentiële verkoopcontacten binnen en verbeter uw online zichtbaarheid door het meten en analyseren van uw websiteverkeer. De Snoobi-webanalyse levert de benodigde feiten en adviezen ter ondersteuning van de besluitvorming op het gebied van marketing, verkoop en communicatie.

Met Blanco Harddisk Cleaner software bent u in staat om zowel bestanden als complete harddisks schoon te maken, waardoor het niet meer mogelijk is om de betreffende data terug te halen. Daardoor is het mogelijk om computers opnieuw in te zetten, zonder risico dat uw data in verkeerde handen komt.

Voor nadere info:
info@jh-systems.nl
WWW.JH-SYSTEMS.NL

JHSYSTEMS

FELIX KERSTEN

de Finse masseur van prins Hendrik en Heinrich Himmler

Door een toeval vond ik op het internet een aantal artikelen over een tot Fin genaturaliseerde inwoner van Estland, met een nogal merkwaardige levensloop, vooral tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zijn naam is Felix Kersten en hij was een bijzonder kundig masseur. Onder andere Prins Hendrik, de echtgenoot van koningin Wilhelmina, en de beruchte leider van de SS in Nazi-Duitsland, Heinrich Himmler, behoorden tot zijn clientèle.

Door de connectie met Himmler heeft Felix Kersten een goed woordje kunnen doen voor mensen die tijdens de

oorlog door de Nazi's waren gearresteerd en hij zou in een aantal gevallen er zelfs voor hebben gezorgd dat zij zijn

vrijgelaten. Maar er wordt heel verschillend over gedacht hoe belangrijk zijn rol uiteindelijk is geweest.

Felix Kersten is op 30 september 1898 geboren in Tartu in Estland. In die tijd was Estland een onderdeel van het Russische tsarenrijk en heette Tartu officieel Yuryev. Zijn vader, Frederick Kersten, was een Duitse landbouwkundige, die naar Estland was getrokken om het domein

>

FELIX KERSTEN

prinssi Henrikin ja Heinrich Himmlerin hieroja

Sattumalta törmäsin internetissä alkuperältään virolaiseen, myöhemmin suomalaistuneeseen, merkittävän elämän etenkin toisen maailmansodan aikana eläneeseen henkilöön. Hänen nimensä oli Felix Kersten ja hän oli erityisen taitava hieroja. Hanen asiakkaisiinsa kuuluivat esimerkiksi kunin-gatar Wilheminan puoliso prinssi Henrik ja natsi-Saksan pelätty johtaja Heinrich Himmler.

Koska Kersten tunsii Himmlerin, uskotaan, että hän sai puhuttua joidenkin natsien vangitsemien henkilöiden puolesta ja sen ansiosta jotkut heistä vapautettiin. Kerstenin

todellisesta roolista tällaisissa tapauksissa ollaan kuitenkin montaa eri mieltä.

Felix Kersten syntyi 30. syyskuuta 1898 Viron Tartossa.

Siihen aikaan Viro kuului Venäjän ruhtinaskuntaan ja Tarton nimi oli Yuryev. Kerstenin isä Frederick oli saksalainen tilanhoitaja joka oli muuttanut Viroon huolehtimaan erään suurmaanontajan tiluksista. Kerstenin äiti, Olga Stubing, oli myös sukujuuriltaan saksalaista alkuperää. Hän oli erityisen lahjakas hieroja ja voikin olettaa, että se vaikutti myös hänen poikansa myöhempään ammatinvalintaan. Felix Kersten ei alun perin valinnut ammatikseen hierojan

>

van een grootgrondbezitter te beheren. De moeder van Felix Kersten, Olga Stubing, was ook van Duitse afkomst. Zij was een bijzonder begaafde masseuse en aangenomen kan worden dat zij haar zoon, op zijn minst indirect, heeft beïnvloed om massagetherapeut te worden.

Toch heeft Felix Kersten in eerste instantie niet gekozen voor een loopbaan als masseur. Nadat hij de middelbare school had afgelopen in Riga, in het tegenwoordige Letland, is hij een opleiding gaan volgen voor landbouwingenieur in Sleeswijk-Holstein, in Noord-Duitsland. Ondertussen was de Eerste Wereldoorlog uitgebroken en werd

het contact met zijn ouders verbroken. De Russische autoriteiten wantrouwden de Baltische Duitsers en de ouders van Felix Kersten werden geïnterneerd in een klein dorpje in de buurt van de Kaspische Zee, ver weg van het front.

Kort nadat Felix Kersten was afgestudeerd, werd hij voor de militaire dienst opgeroepen, maar hij had weinig zin om te gaan dienen in het leger van de Duitse keizer. Blijkbaar voelde hij zich geen echte Duitser en op de een of andere manier is het hem gelukt om zich, in plaats van het reguliere Duitse leger, aan te sluiten bij het Jäger-

bataljon. Dit Jägerbataljon bestond uit Finse vrijwilligers die in Duitsland werden opgeleid, met als doel om ingezet te worden tegen Rusland. Finland was in die tijd een groothertogdom onder de Russische tsaar en Duitsland werd gezien als een mogelijke bondgenoot die de Finnen kon helpen om onafhankelijk te worden.

Dit zo genoemde 27ste Koninklijke Pruisische Jägerbataljon werd tussen juni 1916 en februari 1917 naar het front gestuurd in de Baltische gebieden. Aangenomen kan worden dat Kersten hier ook bij was. Vervolgens is hij met de Jägersoldaten mee naar Finland gegaan, om onder Man-

uraa. Suoritettuaan yläasteen nykyisen Liettuan Riikassa hän opiskeli maanmittaus-insinööriksi Schleswig-Holsteinissa Pohjois-Saksassa. Ensimmäinen maailmansota oli meneillään ja hänen kontaktinsa hänen vanhempiensa olivat olosuhteiden takia katkenneet. Venäjän viranomaiset eivät luottaneet Baltian saksalaisiin ja niinpä Felix Kerstenin vanhemmat pakkokuljetettiin pieneen Kaspianmeren rannalla olevaan kylään kauaksi eturintamalta.

Pian valmistumisensa jälkeen hänet kutsuttiin armeijaan, mutta hän ei ollut kovinkaan innoissaan astumassa Saksan keisarin palvelukseen. Luultavasti hän ei tuntenut itseään

tarpeeksi saksalaiseksi ja sen sijaan hänen onnistui liittyä jääkäriin. Jääkäripataljoona koostui suomalaisista vapaaehtoisista, jotka koulutettiin Saksassa toimimaan venäläisiä vastaan. Suomi oli silloin osa Venäjän Suurruhtinaskuntaa ja Saksaa pidettiin mahdollisena tukena Suomen itsenäisyyspyrkimyksissä.

Kuninkaallisen Preussin Jääkäri Pataljoona 27 lähetettiin kesäkuun 1916 ja helmikuun 1927 välisenä aikana Baltian alueen eturintamille. Kersten oli mita luultavimmin heidän joukossaan. Tämän jälkeen hän siirtyi muiden jääkärisotilaiden kanssa Suomeen taistelemaan Mannerheimin johdolla kansalaissodassa

valkoisten puolella punaisia vastaan. Sisällissota puhkesi tammikuussa 1918 ja sen päättyttyä huhtikuussa 1918 sai Kersten suomen kansalaisuuden ja hänet nimitettiin vänrikiksi Suomen armeijaan. Brest-Litovskin, Venäjän ja muun muassa Saksan välisen rauhansopimuksen (3. maaliskuuta 1918) solmimisen jälkeen saivat hänen vanhempansa palata takaisin Viroon. Siellä Kerstenillä oli taas mahdollista tavata heidät.

Heti kansalaissodan jälkeen Felix Kersten joutui pitemmäksi aikaa Helsingin sotilassairaalaan reuman takia. Tällä oli suuret seurauksen hänen uralleen. Siellä hän tutustui johtavaan lääkäriin,

nerheim mee te vechten met de Witten in de burgeroorlog tegen de Roden. De burgeroorlog was in januari 1918 uitgebrosen en na afloop, in april 1918, verkreeg Kersten de Finse nationaliteit en werd hij benoemd tot tweede luitenant (vänrikki) in het Finse leger. Zijn ouders zijn na de Vrede van Brest-Litovsk, die gesloten werd tussen Sovjet Rusland en de centrale mogendheden, waaronder Duitsland (op 3 maart 1918), uit ballingschap teruggekomen in Estland en Kersten heeft ze daar later weer ontmoet.

Niet lang na de Finse burgeroorlog moest Felix Kersten wegens een reumatische aan-

doening langdurig worden opgenomen in een militair hospitaal in Helsinki. Dit heeft grote gevolgen gehad voor zijn verdere carrière. Hij leerde daar de Finse geneesheer-directeur Dr. Kollander kennen, die hem aanraadde om masseerlessen te nemen. In 1921 behaalde hij zijn Finse masseurdiploma en hij bleek een natuurtalent te zijn.

Vervolgens verhuisde hij naar Berlijn om zijn opleiding als masseur voort te zetten. Daar leerde hij aan de Universiteit van Berlijn de chirurg August Bier kennen, die hem in 1922 introduceerde bij Dr. Ko, een Chinees-Tibetaanse masseur

met een bloeiende praktijk. Dr. Ko, die voornamelijk klangen had uit de betere Berlijnse kringen, raakte onder de indruk van Kerstens kwaliteiten en nam hem aan als leerling.

In 1925 stopte Dr. Ko met zijn werkzaamheden en Felix Kersten, inmiddels een volleerd masseur, kreeg de kans de praktijk voort te zetten. Hierbij was hij bijzonder succesvol ➤

Prins Hendrik von Mecklenburg-Schwerin, de echtgenoot van koningin Wilhelmina | Prinssi Henrik von Mecklenburg-Schwerin, kuningatार Wilhelminan puoliso

Kollanderiin, joka kehotti häntä opiskelemaan hierontaa. Vuonna 1921 hän suoritti suomalaisen hierontatutkinnon ja osoittautui luonnonlajakkuudeksi alalla.

Muutettuaan Berliiniin hän alkoi työskennellä hierojana. Berliinin yliopistossa hän tutustui August Bieriin. Tama tutustutti hänet tohtori Kohon, joka oli menestynä kiinalais-tiibetiläinen hieroja. Tohtori Ko, jonka asiakas-kunta oli Berliinin parempaa väkeä, oli niin vaikuttunut Kerstenssin taidoista, että hän otti Kerstenin huoteisiinsa hierojana.

Tohtori Kon siirryttyä eläkkeelle Kerstenistä tuli

paikan vielä menestyksekkäämpi uusi johtaja. Hänen hierontayrityksestaan tuli yhä suosittumpi eliittiipiireissä. Niinpä sattuiakin, että hänen asiakkaansa Adolf Friedrich von Mecklenburg-Schwerin suositteli hierojaa nuoremalle veljelleen, kuningatar Wilhelminan puolisolle prins-si Henrikille.

Prinssi Henrik kärsi reumasta. Siihen hän sai lievitystä Kerstenin hieronnasta ja Kersten matkusti siksi saannollisesti Haagiin. Kuningatar Wilhelmina ehdotti Kerstenille, että hän tulisi Haagiin Henrikin henkiläläkäriksi. Hän hyväksyi tarjouksen ja perusti hierontayrityksen Berliinin lisäksi Haagiin.

Internetistä löytämäni lähteen perusteella Kerstenillä oli niihin aikoihin monia naispuolisia ihailijoita ja hänellä huhutaan olleen suhde Romanian kuningattareen Mariaan, joka oli ollut leskenä vuodesta 1927 lähtien. Tämä englantilaista alkuperää oleva kuningatar Viktorian lapsenlapsi vieraili säännöllisesti Berliinissä. Hänen edesmenyt puolisonsa oli Romanian ➤

en werd nog populairder bij de high society dan zijn voorganger. Dit leidde er onder andere toe dat Adolf Friedrich von Mecklenburg-Schwerin hem aanbeval bij zijn jongere broer, prins Hendrik, de echtgenoot van koningin Wilhelmina.

Prins Hendrik leed aan reumatische aandoeningen en had veel baat bij de behandelingen van Kersten, die daarvoor regelmatig naar Den Haag kwam. Koningin Wilhelmina stelde daarom voor dat Kersten zich in Den Haag zou vestigen als lijfarts van prins Hendrik. Dit voorstel nam hij aan. Hij richtte bovendien een praktijk in Den Haag op, maar

hield ook zijn praktijk aan in Berlijn.

Zijn inkomsten moeten in die tijd riant zijn geweest, wat hem in staat stelde om de buitenplaats Hartzwalde te kopen, ongeveer 70 km ten oosten van Berlijn. De oppervlakte van de grond bij Hartzwalde was zo een 600 ha. Kersten werd een persoonlijke vriend van prins Hendrik, die geregeld in Duitsland bij hem op bezoek kwam om met hem te jagen op zijn uitgestrekte landgoed.

Volgens een bron op het internet zou Kersten in die tijd ook veel vrouwelijke bewonderaars hebben gehad, en zou

hij onder andere een relatie hebben gehad met koningin Maria van Roemenië, die sinds 1927 weduwe was. Deze oorspronkelijk Engelse prinses en kleindochter van koningin Victoria, kwam regelmatig in Berlijn. Haar overleden echtgenoot was koning Ferdinand van Roemenië. Uiteindelijk is Felix Kersten in 1937 op veertigjarige leeftijd getrouwd met de twaalf jaar jongere Irmgard Neuschaffer. De huwelijksreis ging naar Finland. Het echtpaar kreeg vervolgens drie zoons.

In 1939 is Felix Kersten in contact gekomen met Heinrich Himmler, de leider van de SS, die later zou worden gerekend

kuningas Ferninand. Felix Kersten avioitui lopulta 40-vuotiaana 12 vuotta häntä nuoremman Irmgard Neuschafferin kanssa ja he menivat haamatkalle Suomeen. Heille syntyi kolme poikaa. Vuonna 1939 Felix Kersten tapasi SS:n johtaja Heinrich Himmlerin, josta myöhemmin tuli yksi holokaustin pääsyyllisistä. Himmler kärsi kovista vatsanväänteistä ja Kerstenin hierontatekniikka toi tähän lievitystä. Himmler ei ollut ainut Natsi-johtaja, joka kavi Kerstenin asiakkaana. Myös Joachim von Ribbentrop, Rudolph Hess en Robert Ley kuuluivat Ker-

*Koningin Maria van Roemenië |
Romanian kuningat Maria*

Felix Kersten met zijn vrouw en drie zoons | Felix Kersten vaimonsa ja kolmen poikansa kanssa

tot een van de hoofdschuldigen aan de Holocaust. Himmler

leed aan hevige buikkrampen en Kersten bleek door

stenin asiakaskuntaan. Kerstenin onnistui luoda luottamuksellinen suhde Himmleriin. Hän raportoi asiasta Haagin Suomen silloiselle suurlähettiläälle, Kivimäelle. Kivimäki kehotti häntä jatkaamaan työtään vaikka Kersten kokikin Natsipolitiikan ongelmaksi.

Heinäkuussa 1942 matkusti Himmler Suomeen neuvotellakseen presidentti Rytin, pääministeri Rangellin ja marsalkka Mannerheimin kanssa. Kerstenin ehdotuksesta hän vietti pari lomapäivää Pitäyksen lomapaikassa Tampereen lähellä. Vuonna 1944 Himmler lähetti uskottunsa Walter Schellenbergin Ruotsiin

(tiedottomatta asiasta Hitlerille) neuvotellakseen Saksan antautumisesta kreivi Folke Bernadotten kanssa. Bernadotte kuului Ruotsin kuningashuoneen suvun sivuhaaraan. Hän oli Ruotsin Punaisen Ristin puheenjohtaja, jonka onnistui pelastaa tuhansia maanmiehiään sekä kaikki skandinaaviset vangit keskitysleireiltä.

Kersten on myöhemmin antanut ymmärtää olleensa sovittelijana Schellenbergin ja Bernadotten välissä. Hän tarjoutui sovittelijaksi Ruotsin Ulkoministeriössä. Tämän seurauksena hän olisi henkilökohtaisesti pelastanut 63 000 juutalaisen hengen ja saanut estettyä koko Hollan-

zijn massagetechnieken deze pijn aanvallen voor een groot deel te kunnen wegnemen. Himmler was niet de enige klant van Kersten die tot de Nazi-kopstukken behoorde. Ook Joachim von Ribbentrop, Rudolph Hess en Robert Ley lieten zich geregeld door hem masseren.

Het lukte Kersten om een bijzondere vertrouwensrelatie met Himmler op te bouwen. Hij rapporteerde dit aan de Finse ambassadeur in Den Haag, Kivimäki, die hem zou hebben aangeraden, ondanks de problemen die Kersten had met de politiek van de Nazi's, met de behandeling van Himmler door te gaan.

nin kansan siirron keskitysleirille.

Tämä pakkosiirto olisi tapahtunut huhujen mukaan jalkaparikalla SS:n johdolla Lublinin kaupunkiin. Paikalliset puolalaiset olisi kuljetettu tieltä Siperiaan. Kerstenin mukaan hänen olisi onnistunut vakuuttaa Himmler hieronnan aikana luopumaan suunnitelmasta, mihin Himmler Hitlerin suostumuksella myöntyi.

Kersten kirjoitti kirjan vuosi-asiasta Himmlerin seurassa ja se käännettiin vuonna 1948 hollannin kielelle. Kääntäjä oli sen aikainen Vrij Nederland-sanomalehden toimittaja Joop den Uyl, josta tuli

In juli 1942 reisde Himmler naar Finland, waar hij besprekingen had met president Ryti, minister-president Rangell en maarschalk Mannerheim. Op aanraden van Kersten knoopte hij hier een verblijf van twee dagen aan vast in het vakantiehuis Pitäys, niet zo ver van Tampere.

In 1944 heeft Himmler zijn vertrouwensman Walter Schellenberg naar Zweden gestuurd (zonder medeweten van Hitler) om over een eenzijdige capitulatie van Duitsland te onderhandelen met graaf Folke Bernadotte, een lid van een zijtak van de Zweedse Koninklijke familie.

Bernadotte was vice-president van het Zweedse Rode Kruis en heeft duizenden geïnterneerden, waaronder alle Scandinavische gevangenen, kunnen redden uit concentratiekampen.

Kersten heeft later beweerd dat hij als bemiddelaar zou zijn opgetreden in verband met de onderhandelingen tussen Schellenberg en Bernadotte, nadat hij zich aan de Zweedse minister van Buitenlandse Zaken als onderhandelaar had aangeboden. Dit zou er toe hebben geleid dat hij persoonlijk drie-en-zestigduizend joden zou hebben gered en bovendien dat hij zou hebben voorkomen, dat de hele

Nederlandse bevolking naar Polen was gedeporteerd. Deze deportatie had volgens zijn beweringen moeten gebeuren door middel van een voetmars, begeleid door de SS, naar de stad Lublin. De Poolse bevolking uit dat gebied zou tegelijkertijd naar Siberië worden gedeporteerd. Tijdens een massage van Himmler had Kersten, volgens zijn zeggen, deze zo ver kunnen krijgen dat hij, met toestemming van Hitler, van zijn deportatieplannen afzag.

Een boek dat Kersten geschreven heeft over zijn jaren met Himmler werd in 1948 in het Nederlands vertaald door niemand minder dan de latere

Felix Kersten (links) en Heinrich Himmler (rechts) | Felix Kersten (vasemmalla) yhdessä Heinrich Himmlerin kanssa (oikealla)

myöhemmin pääministeri. Kirjassaan Kersten painottaa osaansa Hollannin kansan pakkosiirron estämisessä, mistä Den Uyl myös kirjoittaa sydämelliseen sävyyn alkukirjoituksessaan.

Yksi ensimmäisistä Kerstenin asiasta vakuuttuneista oli professori N.W. Posthumus. Hän oli taloushistorian professori Amsterdamin yliopistosta, Hollannin Kuninkaallisen Tiedeakatemian jäsen, sekä Valtion Sotadokumentti Instituutin (RIOD) perustaja. Toisten instituutin tiedejäsenten epäilyistä huolimatta Posthumus vei asian käsiteltäväksi ministerineuvostotalle saadakseen Kerstenin asialle julkista tunnustusta.

Tätä varten perustettiin Hollannissa vuonna 1949 Kerstenin lausuntoa tutkiva komissio. Lopputuloksena oli *”että kyseessä on erityisen laaja dokumenttimateriaali, mikä varmistaa täysin herra Kerstenin uskottavuuden.”*

Tämän seurauksena Kersten sai Orde van Oranje-Nassaun ritarikunnan arvoaseman *”grootofficier”* Soestdijkin palatsissa pidetyssä prinssi Bernhardin johtamassa seremoniassa. Heti sen jälkeen prinsessa Wilhelmina kutsui Kerstenin puolisoineen aterialle Het Loo-palatsiin. Professori Posthumus, josta tuli myös Kerstenin asiakas, suositteli häntä ehdolle Nobelin Rauhanpalkintoa varten. Palkinto luovutettiin lopulta

minister-president Joop den Uyl, destijds redacteur van Vrij Nederland. In dit boek, waarin Kersten expliciet vertelt dat hij het Nederlandse volk heeft behoord voor deportatie, heeft Den Uyl een heel hartelijke inleiding geschreven.

Een van de eersten die overtuigd raakte van het relaas van Kersten was professor N.W. Posthumus, hoogleraar in de economische geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam, lid van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen en oprichter van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (RIOD). Ondanks twijfel bij

andere leden van de wetenschappelijke staf van het RIOD, drong Posthumus er bij de ministerraad op aan om de verdiensten van Kersten publiekelijk te erkennen.

Hierop werd in Nederland in 1949 een commissie ingesteld om de verklaringen van Kersten te onderzoeken. De eindconclusie was *“dat bijzonder rijk documentatiemateriaal voorhanden is dat de meest volstrekte bevestiging oplevert van de mededelingen van de heer Kersten.”*

Vervolgens werd Kersten benoemd tot grootofficier in de Orde van Oranje-Nassau tijdens een plechtigheid op

paleis Soestdijk, geleid door prins Bernhard. Niet veel later werden Kersten en zijn vrouw door prinses Wilhelmina uitgenodigd voor een etentje op paleis Het Loo.

Professor Posthumus, die ook een klant werd van Kersten, heeft hem in 1953 zelfs via zijn netwerk kandidaat laten stellen voor de Nobelprijs voor de Vrede. De prijs ging uiteindelijk naar George Marshall, de initiator van het ‘Marshall plan’.

Maar in zijn standaardwerk ‘Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog’, heeft Dr. L. de Jong in 1972 grote vraagtekens bij de >

George Marshanille, joka oli tehnyt aloitteen ‘Marshall-avustuksesta’. L. de Jongin peruskäsikirjassa ‘Alankomaiden Kuningaskunta Toisen Maailmansodan aikana’ vuodelta 1972 kirjoittaja kyseenalaistaa Kerstenin väitteen. Hän kommentoi asiaa (osassa 7B) laajalti monen sivun verran. L. de Jongin mielestä hanen henkilökohtaisesti tapaamansa Kersten sepitti tarinoita. Hän myönsi kuitenkin Kerstenin “todellakin nähneen vaivaa saadaksen vapautetuksi useita vankeja”. De Jongin mielestä vaara Hollannin kansan siirrosta tai sen estämisestä ei ollut todenperäinen. Epäilyistään huolimatta de Jong ei voinut täysin kieltää

Prins Bernhard en Felix Kersten | Prinssi Bernhard ja Felix Kersten

Felix Kerstenin myötävaikutusta Himmleriin. Taustatietona kerrottakoon Hitlerin kritisoineen Himmleriä sodan parin viimeisen

kuukauden aikana. Syynä oli SS-sotilaiden epäonnistumien venäläisten etenemisen estämisessä etenkin Unkarin alueella. Koska Himmler oli >

verdiensten van Kersten gezet. In een commentaar (in deel 7B) dat meerdere bladzijden in beslag neemt, besteedt hij uitgebreid aandacht aan deze zaak. Hij vond dat Kersten, die hij ook heeft ontmoet, er links en rechts op los fantaseerde, maar concludeerde tegelijkertijd wel dat Kersten *“zich inderdaad moeite heeft gegeven om talrijke gevangenen in vrijheid te krijgen”*. Volgens de Jong is er van plannen voor een deportatie van het Nederlandse volk, laat staan een verijdeling daarvan, geen sprake geweest.

Ondanks al zijn bedenkingen, kon de Jong er dus niet omheen dat Felix Kersten in

die tijd een bemiddelende rol heeft gespeeld door invloed uit te oefenen op Himmler.

Maar in dit verband dient er ook rekening mee gehouden te worden dat Himmler tijdens de laatste twee maanden van de oorlog zwaar bekritiseerd is door Hitler vanwege het falen van zijn SS-soldaten om, met name aan het Hongaarse front, de Russische opmars tegen te houden. Himmler is daardoor gefrustreerd geraakt en, ook omdat hij beseftte dat de oorlog verloren was, is hij een eigen koers gaan varen. Door onderhandelingen te beginnen over het vrijlaten van gevangenen, dacht hij

misschien, hoe naïef dan ook, zijn eigen hachje te kunnen redden. Met andere woorden, de bemiddelingspogingen van Kersten kwamen in dat laatste stadium van de oorlog Himmler goed uit.

In 1953 heeft Kersten, zowel als de rest van zijn gezinsleden, de Zweedse nationaliteit gekregen. Hoewel ik daar geen details over heb kunnen vinden, neem ik aan dat hij tegelijkertijd zijn Finse nationaliteit heeft opgegeven. Hij was aan het eind van de oorlog in Zweden gaan wonen en de doorslag hierbij zal wel hebben gegeven dat hij van plan was zich daar blijvend te vestigen.

epäonnistunut ja hänelle valkeni, että Saksa häviäisi sodan, hän alkoi kulkea omia polkujaan. Ryhtymällä neuvotteluihin vankien vapauttamiseksi hän naiviudessaan todennäköisesti luuli voivansa pelastaa nahkansa. Toisin sanoen Kerstenin sovitusyritykset tulivat sodan loppuvaiheessa hänelle sopivaan aikaan.

Vuonna 1953 sai Kersten perheineen Ruotsin kansalaisuuden ja ilmeisesti luopui samalla Suomen kansalaisuudesta. Hän muutti sodan loppuvaiheessa Ruotsiin tarkoituksenaan asettua sinne pysyvästi. Hänen Suomen kansalaisuudesta sodan aikana oli ollut monia hyviä puolia. Hän pystyi

matkustamaan vapaasti. Hänellä tuntui olleen erityinen yhteys Suomeen. Tuskinpa hän muuten olisi mennyt sinne häämatkalle tai olisi suositellut sitä muutaman päivän lepoa varten Himmlerille.

Felix Kersten kuoli 16. huhtikuuta 1960.

Löysin internetistä laajamuotoisen dokumentin lisäksi vanhan suomalaisdokumentin ‘Kuka oli Felix Kersten?’, jossa mm. Kerstenin vaimo ja L. de Jong tulevat esille.

Arnold Pieterse
Käännös: Minna Rätty

Kirjallisuutta:

- Jong, L. de (1982). Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog. Deel 10 – Het laatste jaar. 1406p.
Kersten, F. (1948). Klerk en beul – Himmler van nabij (vertaald in het Nederlands door J.M. den Uyl). Longerich, P. (2009). Heinrich Himmler – Hitlers belangrijkste handlangers. De Bezige Bij, Amsterdam. 991p.
Tevor-Roper, H.R. (1953). Kersten, Himmler and Count Bernadotte. The Atlantic 7, 43-45.

Maar dit doet er niet aan af dat de Finse nationaliteit Kersten tijdens de oorlog veel voordelen heeft opgeleverd. Het gaf hem een zekere immuniteit, waardoor hij vrij kon reizen. Bovendien leek hij een duidelijke affiniteit te hebben met Finland, anders was hij daar niet naar toe gegaan op huwelijksreis en had hij Himmler niet speciaal aangeraden om een paar dagen uit te rusten in een kennelijk door hem bijzonder gewaardeerd Fins vakantieoord.

Felix Kersten is op 16 april 1960 overleden.

Op het internet vond ik behalve uitgebreide documenta-

tie over Kersten, ook een oude Finse documentaire met als titel 'Kuka oli Felix Kersten?', waarin onder andere Kerstens vrouw en Dr. L de Jong aan het woord komen.

Arnold Pieterse

Literatuur

- Jong, L. de (1982). Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog. Deel 10 – Het laatste jaar. 1406p.
- Kersten, F. (1948). Klerk en beul – Himmler van nabij (vertaald in het Nederlands door J.M. den Uyl).
- Longerich, P. (2009). Heinrich Himmler – Hitlers belangrijkste handlangers. De Bezige Bij, Amsterdam. 991p.
- Tevor-Roper, H.R. (1953). Kersten, Himmler and Count Bernadotte. The Atlantic 7, 43-45.

EN WE HADDEN HET ALLEMAAL ZO GEZELLIG...

Kerstmis is voor Finnen nog steeds het belangrijkste feest van het jaar. En zoals de ham bij de kerstdis hoort, zo horen de 'pikkujoulut' als een even belangrijk onderdeel bij de voorbereidingen voor kerstmis.

De "pikkujoulut" van de vereniging werden in december in twee plaatsen gevierd – in het zuiden in Eindhoven (10 december) en in het noorden in Eenrum (17 december). Het feest in Eindhoven vond plaats in het sfeervolle restaurant "Café Herberg de

Mispelhoef" (www.demispelhoef.nl), waar het haardvuur de kerswarmte in harten van zowel de gasten als de gastheren en -vrouwen straalde. Hierbij hoorde ook een "glögi" als welkomstdrankje. In de loop van de avond genoten we van een originele Finse

kerstmaaltijd, wat voor menig-een, die kerstmis in Nederland vierde, de enige gelegenheid was om van die lekkernijen te genieten. De kok had zijn best gedaan – en vooral de kool-raapschotel werd geprezen. De kok voelde zich hierdoor bijzonder geveleid, want dit was voor hem de grootste uitdaging; hij maakte de betreffende lekkernij immers voor het eerst in z'n leven – zonder te weten hoe het resultaat zou smaken.

JA MEILLÄ KAIKILLA OLI NIIN MUKAVAA...

Joulu on suomalaisille yhä vuoden tärkein juhla. Ja yhtä merkittävänä osana kuin kinkku kuuluu joulupöytään, kuuluu jouluun valmistautumiseen pikkujoulut. Tämän todistivat kymmenet Alankomaiden suomalaiset ja hollantilaiset Suomen ystävät Alankomaat-Suomi yhdistyksen pikkujouluissa.

Yhdistyksen pikkujouluja vietettiin joulukuussa kahdessa kaupungissa – eteläisessä Eindhovenissa (10. joulukuuta) ja pohjoisessa Eenrumissa (17. joulukuuta). Eindhovenin juhlapaikkana

oli tunnelmallinen ravintola Café Herberg de Mispelhoef (www.demispelhoef.nl), joka takkatulineen säteili joulun lämpöä niin vieraiden kuin isäntien ja emäntienkin sydämiin.

Oma osuutensa lienee myös tervetuliassglögillä.

Illan aikana nautittiin perinteistä suomalaista jouluruokaa, joka monelle Hollannissa joulunsa viettävälle olikin ainoa tilaisuus nauttia näistä herkuista.

Kokki oli pannut parastaan – ja erityisesti lanttulaatikko sai kiitosta. Tämä lämmitti kokin mieltä erityisesti, sillä tama oli ollut hänelle suurin haaste, tekihän hän kyseistä herkkua ensimmäistä kertaa >

De hartverwarmende avond werd bekroond door samen-zang, begeleid door troubadour Jussi Helaakoski, en de feestenden werden hierdoor zowel tot tranen als tot een luidruchtige elfendans bewogen. Temidden van de feestelijkheden kwam ook de kerstman langs en die was verbaasd over de zangkunst en het goede humeur van de opgewekte menigte. En ook had de kerstman een slede vol geschenken meegenomen.

De vereniging bedankt alle aanwezigen!

*Inka Finne
vertaling: Hans Adamse*

elämässään – tietämättä
miltä lopputuloksen tulisi
maistua.

Lämminhenkisen illan kruu-
nasivat trubaduuri Jussi Helaa-
kosken säestyksellä laulettu
yhteislaulut, jotka herkistivät
juhlaväen niin kyyneliin kuin
riehakkaaseen tonttutans-
siinkin. Juhlinnan keskelle
piipahti myös joulupukki,
joka äimisteli niin iloisen jou-
kon laulutaitoja kuin kiltteyt-
täkin, ja lahjoja pukki olikin
tuonut pulkan täydeltä.

Yhdistys kiittää mukana
olleita!

Inka Finne

MÄMMI

Finse paaspudding

Mämmi is een zoet traditioneel Fins gerecht, waar men vooral in de paastijd van geniet. Men denkt, dat het een equivalent is voor het joodse ongedesemde brood. Mämmi is een zoete pudding, die hoofdzakelijk bereid wordt uit water, mout en roggemeel.

Recept:

5 l water
½ kg mout
1¼ kg roggemeel
½ tl suiker
6 el fijngesneden sinaasappelschillen

Een kwart van de mout en een beetje roggemeel mengen met 1 liter warm water. Daar bovenop een dikke laag moet en roggemeel strooien. De schaal goed afdekken en op een warme plaats een uurtje laten staan.

Nu meel en water in de schaal goed mengen en nieuw, fris water toevoegen. Mout en meel erover strooien, de schaal afdekken en het mengsel weer ongeveer een uur laten staan.

Ga zo door tot alle water en mout in de het deeg is gemengd. Voor de laatste toevoeging met men kokend water gebruiken.

Voeg zoveel meel toe, dat de “mämmi” tamelijk dik is, voeg de sinaasappelschilletjes toe en laat de “mämmi” een poosje koken.

Dan roeren tot het afkoelt, in berkenbast gieten en ongeveer 3 uur in de over bakken.

MÄMMI

Mämmi on makea suomalainen-perinneruoka, jota nautitaan varsinkin pääsiäisen aikaan. Sen arvellaan olevan juutalaisenhapattamattoman leivän vastine. Mämmi on imellytettyä puuroa joka valmistetaan pääosin vedestä, maltaasta ja ruisjauhosta.

Recept

5 ltr vettä
1/2 kg maltaita
1¼ kg ruisjanhoja
1/2 tl. suola
6 rkl. hienonnettua pomeranssinkuoria

Neljäsosa maltaista ynnä vähän ruisjauhoja sekoitetaan 1 litraan lämmintä vettä. Pinnalle sirotellaan paksu kerras maltaita ja ruisjauhoja. Pata peitetään hyvin ja jätetään lämpimään paikkaan seisomaan noin 1 tunniksi.

Nyt hämmenetään padassa jauhot ja vesi sekaisin ja uutta, poreilevaa vettä lisätään. Maltaita ja jauhoja sirotellaan päälle, pata peitetään, ja seos jätetään taas imeltyymään noin 1 tunniksi.

Täten jatketaan, kunnes koko vesi vesimäärä ja maltaat ovat sekoitetut jaukkoon. Vümeisiin lisäyksiin on käytettävä kiehuvaa vettä.

Jauhoja on sekoitettava niin paljon, että mämmi käy kohtalaisen sakeaksi, mausteet lisätään, ja mämmiä keitetään vähän aika.

Sitä vatkataan, kunnes jäähtyy, kaadetaan tuohisiin ja paistetaan uunissa noin 3 tuntia.

Koud serveren met room en suiker.

Vrolijk Pasen!

Bron:

“Kotiruoka”, kookboek voor huis en school (11^e druk) 1927

Uitgeverij Otava

Vertaling: Hans Adamse

Heeft u ook een
recept dat u graag
met de lezers van
Aviisi wilt delen?

Stuur het recept,
eventueel met
foto's en inleidend
tekstje, op naar
aviisi@vnf.nu.

Tarjotaan kylmänä kerman ja sokerin kera.

Hyvää pääsiäistä!

Bron:

Kotiruoka

Keittokirja kotia ja koulua varten (yhdestoista painos) 1927

Kustannusosakeyhtio otava

Belangrijke adressen

In Nederland - Alankomaissa

**Ambassade van Finland
Suomen suurlähetystö**
Groot Hertoginnelaan 16
2517 Eg Den Haag
tel: 070-346 9754
fax: 070-3107174
e-mail: info.haa@formin.fi
internet: www.finlande.nl

**Finse Zeemanskerk
Suomen Merimieskirkko**
's-Gravendijkwal 64
3014 EG Rotterdam
010-436 6164
internet: www.finsekerk.com

Suomi-Seura
r.y.Secretariaat:
Lea Huomanen
Goudsesingel 373
3032 EN ROTTERDAM
Sähköposti:
lea.huomanen@chello.nl
Puh. 06 53854062
internet: www.suomi-seura.fi

**Finse Zaterdagsschool
Suomalainen
Lauantaikoulu**
Suomen Merimieskirkko
's-Gravendijkwal 64
3014 EG Rotterdam
informatie - tiedustelut:
internet: www.lauantaikoulu.nl

Finnish Dutch Trade Guild
p/a Patrice van der Heiden
Musholm 149
2133 HR Hoofddorp
www.fdtg.eu

**Cultureel attaché
van de VNF**
Alexander van Hoboken
Maanstraat 29
6543 VR Nijmegen
024-3783024
avanhoboken@yahoo.com

**Finse school -
Suomikoulu**
The American School
of the Hague
Rijksstraatweg 200
2241 BX Wassenaar
informatie - tiedustelut:
Kirsti Vaaranmäki, voorzitter
email: opettajat@
suomikoulu.nl
internet: www.suomi-koulu.nl

**Finse School Utrecht en
Omgeving**
Utrechtin alueen Suomi-koulu
p/a Terhi Halme
Gover't Flincklaan 11
1213 En Hilversum
www.utrechtinsuomikoulu.fi

In Finland - Suomessa

**Nederlandse Ambassade
in Finland:**
Erottajankatu 19B,
FI-00130 Helsinki,
tel: +358-(0)9-228920,
fax: +358-(0)9-22892228,
e-mail: nlgovhel@
kolumbus.fi, internet:
www.netherlands.fi

**Nederlandse Vereniging
in Finland**
Secretariaat Vetelaisenkujä
390540 Oulu
E-mail: secretariaat@
nederlandsvereniging.fi
internet: www.nederlandse
vereniging.fi

Colofon

De vereniging Nederland-Finland werd opgericht in het jaar 1923. Aviisi is het officiële contactorgaan van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar. Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

Aviisi
Jaargang 21
Jaar 2012
Nummer 1

Vormgeving
Daniël Loos

Eindredactie
Hans Adamse
(hoofdredacteur)
aviisi@vnf.nu
Minna Rätty (Fins)
aviisi@vnf.nu

Eindverantwoording
het bestuur

Drukwerk
Via ASB drukwerk-
begeleiding

Opplage
600

ISSN
1566-8542

Kopij

Kopij voor de volgende Aviisi kan per e-mail voor 28 februari 2012 aan het secretariaat aviisi@vnf.nu gezonden worden. Kopij kan worden aangeleverd in één van de volgende bestandsformaten: Microsoft Word, RTF of ASCII tekst. Beelden in de hoogst beschikbare kwaliteit aanleveren (ca. 2000 pixels of meer). De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen in Aviisi die door derden geschreven zijn, ligt bij de betreffende auteurs. De redactie van Aviisi behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet te plaatsen.

Website VNF
www.vnf.nu
Jesper Bexkens
(webmaster)
secretaris@vnf.nu
Peter Glebbeek
(Technisch beheer)

Ledenadministratie, & secretariaat

Marjut Suvisaari
info@vnf.nu
Haverkamp 132
2592 BK Den Haag
06-55802120
(dinsdags tussen
17.00-21.00 uur)
info@vnf.nu

Bankrekening vereniging
54.92.86.705 te Den Haag

Bestuur Vereniging Nederland-Finland

Voorzitter
Nina Knoops
voorzitter@vnf.nu

Secretaris
Jesper Bexkens
secretaris@vnf.nu

Penningmeester
Jacques Groenendijk
pr-aviisi@vnf.nu

**PR, ledenwerving
en advertenties**
Jacques Groenendijk
pr-aviisi@vnf.nu

Bestuurslid PR
Inka Finne
inkafinne@gmail.com

Bestuurslid activiteiten
Elina Peltola
ellipeltola@gmail.com

**Bestuurslid bedrijfs-
ledenwerving**
Arend Spaans

WORD LID!

Naam: _____

Voorletters: _____

M / V * _____ *doorhalen wat niet van toepassing is

Geb. datum _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

E-mail: _____

Telefoonnummer: _____

Datum: _____

Aanmelding als lid 'Vereniging Nederland-Finland':
Uw aanmelding kunt u naar onderstaand postadres
sturen of per e-mail naar: info@VNF.nu.

Secretariaat vereniging Nederland-Finland
Haverkamp 132
2592 BK Den Haag
Voor vragen: bel met 06-55 80 21 20
(dinsdags tussen 17.00-21.00 uur)
info@vnf.nu

Zo spoedig mogelijk na ontvangst van uw aanmelding sturen wij u een bevestiging met een nummer van Aviisi, de brochure 'Finland in Nederland' en de contributierekening. Nadat wij u als lid hebben ingeschreven ontvangt u automatisch het eerst volgende nummer van ons verenigingsmagazine 'Aviisi'. De contributie bedraagt per jaar (1 januari tot en met 31 december) voor VNF-leden € 27,- en Bedrijfsleden € 74,- (inclusief weblog).

De statuten van de vereniging kunt u op onze website (<http://www.vnf.nu>) onder 'De Vereniging' vinden. Met uw aanmelding accepteert u onze statuten. Heeft u geen internet dan sturen wij graag op uw verzoek een exemplaar toe.

Vereniging Nederland-Finland
Alankomaat-Suomi yhdistys

LIITY JÄSENEKSI!

Nimi: _____
Kutsumanimi: _____
M / N _____ *) poista toinen, jätä vain oikea vaihtoehto
Syntymäaika: _____
Osoite: _____
Postinumero: _____
Asuinpaikka: _____
Puhelinnumero: _____
Maksan jäsenmaksun mielelläni tililtäni nr. _____
Päivämäärä: _____

Ilmoittautumisen Alankomaat-Suomi Yhdistyksen jäseneksi voit lähettää postitse
allaolevaan osoitteeseen tai sähköpostitse osoitteeseen: info@VNF.nu

Secretariaat vereniging Nederland-Finland
Haverkamp 132
2592 BK Den Haag
Soita 06-55 80 21 20
(tiistaisin klo. 17.00-21.00)
info@vnf.nu

Mahdollisimman pian ilmoittautumisenne jälkeen lähetämme teille postissa vahvistuksen ja liitteenä kappaleen Aviisi-leht-
eämme, esitteen 'Suomi Alankomaissa' sekä jäsenmaksulaskun.

Kun olet ilmoittautunut jäseneksemme, saat heti seuraavaksi ilmestyvän yhdistyksen jäsenlehden 'Avisin' numeron.

Jäsenmaksu on vuodessa (1. tammikuuta -31. joulukuuta):

Jäsen sekä samassa taloudessa asuva partneri ja alle 18 vuotiaat lapset 27,- euroa ja yritysjäsen 74,- euroa (sisältää
weblogon).

Nettisivuiltamme www.vnf.nu alaotsikosta « Yhdistys » löydät yhdistyksen säännöt. Ilmoittautuessasi jäseneksi samalla
hyväksyt nämä säännöt. Huom. Säännöt ovat toistaiseksi vain hollanninkielellä (Statuten).

Vereniging Nederland-Finland
Alankomaat-Suomi yhdistys

the spliethoff group

 TRANSFENNICA

Wijane & Barends

 spliethoff

SEVENSTAR
YACHT TRANSPORT

BIGLIFT
World wide heavy lift
and project transportation

Radarweg 36
1042 AA Amsterdam
The Netherlands

P.O. Box 409
1000 AK Amsterdam
The Netherlands

Tel: +31 (0)20 4488 400
Fax: +31 (0)20 4488 500
E-mail: gogracht@spliethoff.com
Internet: www.spliethoff.com

Rokade Advies B.V.

**Fiscalisten/Verolakimiehet
Juristen/Lakimiehet
Administrateurs/Kirjanpitäjät**